

Fritidshusförsäkring FH23

Villkor

Fritidshusförsäkring FH23
Gäller från 2024-01-01

Innehåll

Information om din försäkring	3	G Ansvarsförsäkring	17
A Var och för vilka försäkringen gäller		H Rättsskyddsförsäkring	17
A.1 Var försäkringen gäller	5	K Tilläggsförsäkringar	19
A.2 För vilka försäkringen gäller	5	K.8 Älrisk byggnad	19
B Aktsamhetskrav	5	K.9 Bostadsrättsförsäkring	20
C Självrisiker	6	L Skadedjur med mera	22
D Försäkrad egendom och högsta ersättningsbelopp	6	L.1 Bostadsohyra	22
D.1 Byggnad	6	L.2 Träskadeinsekter	22
D.2 Tomtmark	7	L.3 Sent upptäckt dödsfall	23
D.3 Lösegendom	7	L.4 Äkta hussvamp	23
D.4 Undantag	7	M Allmänna bestämmelser	24
E Värderings- och ersättningsregler	8	M.1 Försäkringsavtalet	24
E.1 Gemensamma bestämmelser	8	M.2 Betalning	24
E.2 Skada på byggnad	8	M.3 Värdestegringsgaranti	24
E.3 Skada på tomtmark	10	M.4 Vid risk för skada och då skada inträffat	24
E.4 Skada på lösegendom	10	M.5 Undantag för krigsskador, atomskador, dammbrott och terrorism	24
F Egendomsskador	12	M.6 Nedsättning av försäkringsersättning	25
F.1 Stöldskador och skadegörelse	12	M.7 Återkrav	25
F.1.1 Stöld av och skadegörelse på byggnad eller tomtmark	12	M.8 Preskription	25
F.1.2 Stöld och skadegörelse i bostad	12	M.9 Dubbelförsäkring	25
F.1.3 Låsbyte	12	M.10 Leverantörsansvar	25
F.1.4 Stöld av och skadegörelse på egendom förvarad utanför bostad	13	M.11 Behandling av personuppgifter	25
F.1.6 Stöld av och skadegörelse på cykel eller barnvagn	13	M.12 Sanktionsbestämmelse	25
F.2 Övriga egendomsskador	13	M.13 Rådgivning	26
F.2.1 Brand och liknande	13	M.14 Om vi inte kommer överens	26
F.2.2 Läckage	13	N Särskilda villkor	27
F.2.3 Översvämning	14	N.1 Låskrav dörrar	27
F.2.4 Dammbrott	14	N.2 Låskrav dörrar och fönster	27
F.2.5 Storm, hagel och snötryck	14	N.3 Låskrav dörrar och larmkrav	27
F.2.6 Övriga naturskador	14	Ordlista	28
F.2.7 Skada på installationer och hushållsmaskiner	15		
F.2.8 Livsmedel i kyl och frys	15		
F.2.9 Trafikskada	15		
F.2.10 Skada på glasrutor	15		
F.2.11 Skada orsakad av vilda djur	15		
F.2.12 Oljeskada på tomtmark	15		
F.3 Hus under uppförande, om- eller tillbyggnad	16		
F.4 Obrukbar bostad	16		
F.6 Skada på byggnad vid akut sjukdom och olycksfall	16		

Information om din försäkring

Försäkringsgivare

Försäkringsgivare är Lysviks Försäkringsbolag. För vissa delar är LF Värmland försäkringsgivare.

Försäkringsbrev och försäkringsvillkor

Avtalet mellan oss utgörs av försäkringsbrevet och försäkringsvillkoren. Allt du vill ha försäkrat ska finnas med i försäkringsbrevet. Kontakta oss genast om något fattas eller är fel, så ändrar vi det.

Kontakta oss

Du måste alltid kontakta oss

- om du har byggt om ditt fritidshus
- ändrat värde på din egendom
- ändrat behov av tilläggsförsäkring.

Försäkringsformer

Egendom kan vara försäkrad i olika former, se tabellen till höger.

Skadehändelser som försäkringen omfattar

De skadehändelser som försäkringen omfattar hittar du i följande kapitel:

- F Egendomsskador
- G Ansvarsförsäkring
- H Rättsskyddsförsäkring
- L Skadedjur med mera.

Har du tecknat någon av tilläggsförsäkringarna ska du också läsa avsnittet *K Tilläggsförsäkringar*.

Vid beskrivningen av ersättningsbara skadehändelser finns också undantag, begränsningar och aktsamhetskrav. För att du ska få veta exakt hur försäkringen gäller i varje enskilt fall måste du läsa i villkoren.

Aktsamhetskrav

Aktsamhetskrav är regler som beskriver hur du ska handskas med din egendom. Om du inte följer reglerna riskerar du att inte få full ersättning för din skada eller förlust. Generella aktsamhetskrav finns i avsnittet *B Aktsamhetskrav* och för vissa skadehändelser finns dessutom särskilda aktsamhetskrav som anges under respektive skadehändelse.

Begränsa skadans omfattning

Om du drabbas av en skada ska du i första hand försöka att begränsa skadans omfattning, till exempel genom att larma brandkåren vid brand, stänga huvudkranen vid läckage, försöka låna plats i grannens fryr när din egen går sönder etcetera.

Anmäl skadan snarast

Så snart som möjligt ska du anmäla skadan till oss. Du kan anmäla skadan på vår webbplats.

Stöld ska polisanmälas. Du måste hjälpa oss i vår skadereglering genom att ge oss möjlighet att besiktiga skadan och lämna oss de kvitton och andra handlingar som vi kan behöva. Släng inte skadade föremål förrän vi har lämnat vårt godkännande till det.

Du kan läsa mer om räddningsåtgärder och reglering av skada i avsnittet *M.4 Vid risk för skada och då skada inträffat*.

De olika försäkringsformerna

Försäkringsform	Beskrivning
Fullvärde	Fullvärdesförsäkring innebär att det inte finns något försäkringsbelopp som utgör gräns för skadeersättningens storlek. Vi betalar vad skadan värderas till enligt värderingsreglerna med avdrag för självrisk och eventuellt avdrag om du inte följt aktsamhetskraven. Två förutsättningar finns: <ul style="list-style-type: none">• att du lämnar riktiga och fullständiga uppgifter till oss när du tecknar försäkringen• att du anmäler ändrade eller felaktiga uppgifter till oss. Bestämmelser om hur ersättningen kan sättas ned om du lämnat oss felaktiga uppgifter när du tecknade försäkringen eller låtit bli att ändra felaktiga uppgifter finns i avsnittet <i>M.6 Nedsättning av försäkringsersättning</i>.
Förstarisk	Samma regler gäller som vid fullvärdesförsäkring, förutom att försäkringsbeloppet är det högsta belopp som kan betalas.
Helvärde	Helvärdesförsäkring innebär att ersättningen för skador begränsas till högst det belopp som anges i försäkringsbrevet. Endast lösegendom kan helvärdesförsäkras. Om du har helvärdesförsäkring är det mycket viktigt att försäkringsbeloppet för lösegendom är tillräckligt. Har du uppgett ett för lågt belopp är du underförsäkrad och riskerar att få minskad ersättning vid skada.

Högsta ersättningsbelopp och längsta ersättningstid

Om skadan gäller	Högsta ersättningsbelopp, kr/längsta tid	Avsnitt i villkoren
Grundförsäkring, fast egendom		
Vattenbrunn	50 000	D.1
Tomtmark	200 000	D.2
Grundförsäkring, löseegendom		
Smycken och armbandsklockor, sammanlagt	200 000	D.3
Roddbåt, vattensportbräda, kajak, kanot och segeljolle med högst 10 kvm segelyta och utan motor	25 000	D.3
Av- eller omonterade delar till fordon/farkost, sammanlagt	10 000	D.3
Åkgräsklippare	50 000	D.3
Cykel	100 000	D.3
Grundförsäkring, övrigt		
Merutgifter	18 månader	F.4
Hyresbortfall	35 000	F.4
Ansvar	5 000 000	G
Rättsskydd	340 000	H
Tilläggförsäkringar		
Allrisk byggnad	200 000	K.8
Bostadsrättsförsäkring	se ditt försäkringsbrev	K.9

A Var och för vilka försäkringen gäller

A.1 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller på fritidsfastigheten.

A.2 För vilka försäkringen gäller

Försäkringen gäller för dig som försäkringstagare och för dina hushållsmedlemmar. Såväl rättigheter som skyldigheter i försäkringen gäller för var och en av de försäkrade. När vi i försäkringsvillkoret skriver du menar vi samtliga som försäkringen gäller för.

Vad gäller försäkrad fastighet eller byggnad, gäller försäkringen för dig som försäkringstagare i egenskap av ägare. På samma sätt som försäkringen gäller för dig som försäkringstagare gäller den, i de delar som avser den försäkrade fastigheten eller byggnaden, även för annan som tillsammans med dig äger fastighet eller byggnad.

Därutöver gäller försäkringen endast för den som har förmånsrätt i fast egendom eller tomträtt.

B Aktsamhetskrav

För att du ska få full ersättning om en skada inträffar krävs att du följer de aktsamhetskrav som finns. För alla egendomsskador i denna försäkring gäller generella aktsamhetskrav, se nedan. För vissa skadehändelser finns dessutom särskilda aktsamhetskrav, dessa anges då under respektive skadehändelse.

B.1 Generella aktsamhetskrav

Du ska:

- Följa de föreskrifter som finns i lag eller som meddelats av offentlig myndighet.
- Vid installation endast använda sådan produkt som är godkänd av offentlig myndighet ur miljö- och/eller säkerhetssynpunkt.
- Följa tillverkarens, leverantörens och installatörens anvisningar för installation, skötsel och underhåll. Installationer och montage ska vara fackmässigt utförda.
- Följa de krav som ställs i Boverkets byggregler eller meddelas av den lokala byggnadsnämnden när du bygger nytt, reparerar, bygger om eller bygger till. Dessa krav ska följas oavsett om anmälan/byggnadslov krävs eller inte för vidtagna åtgärder.
- Förvara och handskas med egendom så att skada eller förlust så långt som möjligt förhindras.
- Låsa de utrymmen där egendom förvaras.

B.2 Nedsättning

Om du inte följer de generella aktsamhetskraven kan ersättningen sättas ned, se avsnittet *M.6 Nedsättning av försäkringsersättning*.

C Självrisiker

C.1 Allmänt

Självrisiken är den del av skadekostnaden som du själv får stå för vid varje skadetillfälle.

Den självrisk som gäller för dina tilläggsförsäkringar anges under respektive avsnitt, se avsnitt *K Tilläggsförsäkringar*.

Om du drabbas av flera skador vid samma tillfälle, och ersättning ska betalas genom flera avsnitt i försäkringen eller genom flera av dina privatförsäkringar hos oss, drar vi bara en självrisk – den högsta – från det sammanlagda skadebeloppet.

C.2 Grundsjälvrisk

Du har en självrisk vid varje skadetillfälle. Självrisiken anges på försäkringsbrevet eller i försäkringsvillkoren. När vi ersätter en skada drar vi självrisiken efter åldersavdrag och före nedsättning.

C.3 Förhöjd självrisk

Har vi avtalat om högre självrisk än grundsjälvrisiken framgår det av försäkringsbrevet. Den förhöjda självrisiken är då alltid den lägsta du själv får stå för.

Avsnittet *G Ansvarsförsäkring* gäller alltid med grundsjälvrisk.

C.4 Särskild självrisk

För vissa typer av skador gäller en särskild självrisk, oftast högre än grundsjälvrisiken. Följande avsnitt gäller med särskild självrisk:

- F.1.6 Stöld av eller skadegörelse på cykel
- F.2.2 Läckage
- F.2.3 Översvämning
- F.2.4 Dammbrott
- F.2.7 Skada på installationer och hushållsmaskiner (Särskild självrisk vid frysning)
- F.3 Hus under uppförande, om- eller tillbyggnad
- H.5 Rättsskydd
- K.9.7 Bostadsrättsförsäkring.

D Försäkrad egendom och högsta ersättningsbelopp

Försäkringen gäller för byggnad och tomtmark. Om det anges i försäkringsbrevet gäller försäkringen även för lösegendom.

D.1 Byggnad

D.1.1 Definition

Byggnad

Med byggnad avser vi de hus som anges i försäkringsbrevet och det som enligt lag är tillbehör till dessa. Dessutom ersätter vi som byggnad:

- Ledning, kulvert och annan installation som du äger och som är avsedd för de hus som anges i försäkringsbrevet, fram till förbindelsepunkt till kommunal eller samägd anläggning.
- Nergrävd eller fast ansluten pool och fast anslutet spabad utomhus.
- Radio-, tv- eller parabolantenn och markis som är fast monterad utomhus.
- Bränsle på tomten för uppvärmning av de hus som anges i försäkringsbrevet.

Fastighet

Med fastighet menar vi både tomt och byggnad.

Byggnadsdel

Med byggnadsdel menar vi var och en av de installationer, ytskikt och tillbehör etc som är uppräknade i avsnittet *E.2.3 Tabell för åldersavdrag*.

Marknadsvärde

Marknadsvärdet är det pris som mest sannolikt kan erhållas vid försäljning på den allmänna marknaden.

Byggregler och branschregler

Med byggregler avser vi Boverkets byggregler.

Branschregler är framtagna för att säkerställa utförande och kvalitet, till exempel Branschregler Säker Vatteninstallation. Mer information hittar du på vår webbplats.

D.1.2 Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp för byggnad

Typ av byggnad	Högsta ersättning, kr
Byggnad som är fullvärdesförsäkrad	Enligt avsnittet E.2
Byggnad som är förstarisikförsäkrad	Enligt avsnittet E.2 men högst försäkringsbeloppet
Vattenbrunn	50 000

D.2 Tomtmark

D.2.1 Definition

Med tomtmark avser vi det avstyckade markområde som finns i anslutning till försäkrad byggnad. Till tomtmark hör även föremål som är fast monterade på marken, till exempel växtlighet, mur, plattläggning, brygga och belysning.

Beträffande lantbruksfastighet avser vi det område i anslutning till bostadshus som enligt fastighetstaxeringen är avsatt som tomtmark.

D.2.2 Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp för tomtmark är 200 000 kronor.

Vid skada enligt avsnitten *F.2.4 Dammbrott* och *F.2.6 Övriga naturskador* kan vi istället betala två gånger den skadade tomtmarkens taxeringsvärde om detta är förmånligare för dig.

Vid skada enligt avsnittet *F.2.12 Oljeskada på tomtmark* är högsta ersättningsbelopp 700 000 kronor.

D.3 Löseegendom

Försäkringen gäller för löseegendom endast om detta anges i försäkringsbrevet.

D.3.1 Definition

Löseegendom

Med löseegendom avser vi:

- Lösöre som du äger, lånar av privatperson eller hyr och som endast är avsett för ditt privata bruk. Som lösöre avser vi även
 - eldriven rullstol och åkgräsklippare
 - roddbåt, vattensportbräda, kajak, kanot och segeljolle med högst 10 kvm segelyta och utan motor
 - av eller omonterade delar till de undantagna fordonen/ farkosterna i avsnittet *D.4 Undantag* om delarna inte kan försäkras genom annan försäkring.

Stöldbegärlig egendom

Med stöldbegärlig egendom avser vi

- föremål helt eller delvis av ädel metall, äkta pärlor och ädelstenar
- föremål med särskilt samlarvärde, det vill säga föremål som har ett marknadsvärde på grund av sin attraktion för samlare
- antikviteter, konstverk, konstföremål, äkta mattor, fick- och armbandsur, pälsar och pälsverk
- datorer samt utrustning och tillbehör till dessa
- apparat/utrustning för ljud- eller bildåtergivning, kameror, gps-utrustning, musikinstrument, mobila telefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning samt tillbehör till dessa
- vapen
- drycker med alkoholhalt högre än 2,25 volymprocent.

Smycken

Med smycken avser vi föremål av ädel metall, äkta pärlor och ädelstenar som är avsedda att bäras på kroppen som dekoration.

D.3.2 Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp för löseegendom

Typ av löseegendom	Högsta ersättning, kr
Löseegendom på den fastighet som anges i försäkringsbrevet när försäkringsbrevet anger	
Fullvärde	Enligt avsnittet E.4
Ett försäkringsbelopp	Enligt avsnittet E.4 men högsta försäkringsbeloppet
Inom försäkringsbeloppet ersätts högst	
Smycken och armbandsklockor, sammanlagt	200 000
Av- eller omonterade delar till fordon/farkost som inte kan försäkras på annat sätt, sammanlagt	10 000
Åkgräsklippare	50 000
Roddboat, vattensportbräda, kajak, kanot och segeljolle med högst 10 kvm segelyta och utan motor	25 000
Cykel med tillbehör	100 000

D.4 Undantag

Försäkringen gäller **inte** för:

- Pengar och värdehandlingar.
- Mynt-, sedel- och frimärkssamling.
- Brygga och uthus som du äger på annans mark.
- Konstnärlig utsmyckning på byggnad, till exempel väggmålningar och stuckaturer.
- Konstnärlig utsmyckning utomhus såsom statyer och skulpturer.
- Egendom och utrustning som tillhör vindkraftverk.
- Vatten annat än vid skada som ersätts enligt avsnittet *F.2.12 Oljeskada på tomtmark*.
- Andra djur än hundar, katter, burfåglar och akvariefiskar.
- Motordrivet fordon, husvagn eller annat släpfordon, båt eller annan vattenfarkost och drönare eller annan luftfarkost. Undantaget tillämpas inte för den egendom som anges i avsnittet *D.3.1 Definitioner*.
- Delar, utrustning och drivmedel till fordon eller farkost enligt punkten ovan samt förtöjningsutrustning.
- Förlust på grund av att någon utan din tillåtelse använt dina konto, kort, abonnemang eller liknande.
- Utradering eller annan förlust av lagrad datainformation.
- Egendom som du enligt svensk lag inte har rätt att inneha eller använda.

E Värderings- och ersättningsregler

I detta kapitel redogörs för hur vi värderar och ersätter egendom. En del regler är gemensamma medan andra är olika beroende på egendomstyp, det vill säga byggnad, tomtmark eller lösegendom.

Vad som är försäkrad egendom och vilka högsta ersättningsbelopp som gäller framgår i avsnittet *D Försäkrad egendom och högsta ersättningsbelopp*.

E.1 Gemensamma bestämmelser

E.1.1 Beställare

För att skydda dina lagliga rättigheter som konsument är du alltid beställare av en reparation. Detta gäller även om vi har anvisat reparatör.

E.1.2 Kontantersättning eller reparation

Vi ersätter din ekonomiska förlust för den egendom som blivit skadad eller stulen. Som ekonomisk förlust betraktar vi inte exempelvis besvär och olägenheter, förlorad arbetsförtjänst eller resor till eller från skadeplatsen.

Vi har rätt att avgöra

- om skadad eller förlorad egendom ska ersättas kontant, repareras för att återställa funktionen eller ersättas med likadan eller närmast likadan egendom
- var inköp eller reparation ska göras
- om byggnadsdel, reservdel eller material, som inte kan återställas på grund av importsvårigheter eller upphörd tillverkning, ska ersättas med marknadsvärde eller återställas med närmast motsvarande egendom.

E.1.3 Ersatt egendom

Vi övertar äganderätten till förlorad egendom som vi har ersatt. Om egendom som vi har ersatt kommer tillrätta ska du genast lämna den till oss. Vill du behålla egendomen får du göra det om du lämnar tillbaka den ersättning du fått.

E.1.4 Om det blir tvist om värdet

Kan vi inte komma överens om värdet av skada på lösegendom eller tomtmark ska – om vi inte enats om annat – ett utlåtande begäras av värderingsman som är förordnad av Svenska Handelskammaren. Värderingsmannen ska tillämpa försäkringsvillkorens värderingsregler.

Din kostnad för sådan värdering är 1 000 kronor plus 10 procent av överskjutande belopp, men högst hälften av arvodet till värderingsmannen. Om värderingsmannen kommer fram till ett högre belopp än vad vi har erbjudit, står vi för hela värderingskostnaden.

E.2 Skada på byggnad

Se även avsnitten *D.1.1 Definitioner* och *E.1 Gemensamma bestämmelser*.

E.2.1 Byggnaden återställs

Försäkringen gäller

Försäkringen ersätter kostnaden för att utan dröjsmål återställa den skadade byggnaden med rationella metoder och material. Återställande av byggnad ska göras enligt gällande bygg- och branschregler, lagstadgade krav och myndighets föreskrift, om inte annat framgår av de begränsningar och undantag som anges nedan. Åldersavdrag görs enligt tabellen i avsnittet *E.2.3 Åldersavdrag*.

Värderingen görs utifrån vad en likvärdig/motsvarande byggnad kostar att återställa på samma plats och på samma grund. Likvärdig/motsvarande syftar på byggyta, hustyp, utrustning, standard och material.

Med rationella material menas att försäkringen ersätter kostnaden för material som normalt finns i allmän bygghandel.

Annan byggnad

Om du istället vill uppföra annan byggnad för samma ändamål på fastigheten värderas skadan enligt ovan men med åldersavdrag enligt tabellen i avsnittet *E.2.3 Åldersavdrag* utan friår och utan begränsning av avdragets storlek. Skadan värderas

- högst till kostnaden för att återställa byggnad enligt reglerna ovan
- lägst till skillnaden mellan fastighetens marknadsvärde omedelbart före och omedelbart efter skadan.

Vid delskada

Vid skada på byggnadsdel, installation eller hushållsmaskin, ersätts kostnaden för reparation av den skadade byggnadsdelen, installationen eller hushållsmaskinen. Om reparationskostnaden överstiger kostnaden för utbyte eller om det inte är möjligt att reparera, ersätts istället kostnaden för utbyte av den skadade byggnadsdelen, installationen eller hushållsmaskinen. Åldersavdrag görs enligt avsnittet *E.2.3 Åldersavdrag*.

Återställande inom två år

Återställande ska slutföras inom två år räknat från den tidpunkt du fick kännedom om skadan.

Begränsningar

- Ersättning lämnas endast för skadade byggnadsdelar om inte särskilda krav ställs för att uppfylla gällande byggregler och branschregler.
- Vid skada på ytskikt i utrymmen med öppen planlösning, ersätts endast kostnaden för ytskikt i det skadade utrymmet fram till närmast naturliga avgränsning.

Försäkringen gäller inte för

- kostnader för återställande av skadad byggnadsdel som är avskriven till 100 procent enligt *Tabell för åldersavdrag*
- merkostnader på grund av byggregler och branschregler, lagstadgade krav eller myndighets föreskrift, om gällande regler inte följts vid tidigare byggnads-, reparations- eller renoveringstillfällen för byggnaden
- kostnader på grund av att byggnad är kulturhistoriskt skyddad enligt lag eller genom myndighets föreskrift
- kostnader för att nyansluta till kommunalt vatten och avlopp
- kostnader för att i samband med skada installera ny avloppsanläggning på fastigheten om den befintliga var oskadad
- kostnader för att återställa konstnärlig utsmyckning.

E.2.2 Byggnaden återställs inte

Om du inte återställt den skadade byggnaden inom två år värderas skadan till det belopp som svarar mot skillnaden mellan fastighetens marknadsvärde omedelbart före och omedelbart efter skadan. Tiden två år börjar räknas från den tidpunkt du fick kännedom om skadan.

E.2.3 Åldersavdrag

Åldersavdrag görs på kostnaden för nymontering och reparation (material och arbetskostnad) av varje byggnadsdel enligt *Tabell för åldersavdrag*. Vid skada på installation utomhus görs även åldersavdrag på kostnaden för lokalisering, friläggning, rivning, röjning, destruktion, deponering och återläggning.

Högsta sammanlagda åldersavdrag begränsas till 80 procent för byggnadsdel som före skadan var funktionsduglig. Åldersavdraget kan dock bli 100 procent

- för skada som ersätts enligt avsnittet *F.2.7 Skada på installationer och hushållsmaskiner*
- för skada på byggnadsdel som är helt uttjänt.

Vid ett och samma skadetillfälle är åldersavdraget högst 100 000 kronor.

En byggnadsdels ålder beräknas från tidpunkten då den första gången togs i bruk och åldersavdrag görs enligt *Tabell för åldersavdrag*.

För övriga byggnadsdelar och installationer som inte finns med i tabellen kan åldersavdrag göras utifrån beräknad livslängd.

Tabellen tillämpas inte om det skulle leda till oskäligt resultat.

Dessutom kan avdrag göras för

- uppenbart eftersatt underhåll
- onormalt slitage.

Tabell för åldersavdrag

Byggnadsdel	Antal år utan åldersavdrag	Därefter görs ett avdrag i procentenheter per påbörjat år med
Installationer för värme, vatten, avlopp, ventilation, centraldammsugning samt maskinell utrustning		
▪ rörsystem, vattenradiatorer och sanitetsgods (till exempel wc-stol, tvättställ och vattenburen golvvärme)	10	5
▪ luft/luftvärmepumpsanläggning, spabad utomhus	2	15
▪ övriga värmepumpsanläggningar, värmeåtervinningssystem, takvärme, elslingor i golv och hushållsmaskin inklusive spis	2	10
▪ Solcellspaneler för elproduktion	5	5
▪ övriga installationer samt annan maskinell utrustning än hushållsmaskiner (till exempel värmepannor, varmvattenberedare, pelletsanläggningar, elradiatorer och avloppspumpar)	5	8
Köks-, garderobs- och badrumsinredning	10	5
Fönster, dörrar och portar	10	3
Elinstallationer, även laddstationer (kablar inklusive brytare och uttag)	25	5
Pool och poolduk	5	8
Radio-, tv- och parabolantenn	5	8
Markiser och persienner	5	8
Larm	5	8
Målning	5	8
Tapeter och annan väggbeklädnad (inte våtrum)	5	8
Golvbeläggningar (inte våtrum)		
▪ textila	5	8
▪ plast, linoleum eller laminat	10	5
▪ keramiska plattor, sten eller massivt trä	25	5
▪ lamellträ och ytbehandling av trägolv	15	5
Yt- och tätskikt i våtrum		
▪ golv- och väggmatta (trådsvetsad)	5	5
▪ keramiska plattor inklusive tätskikt	5	5
▪ övriga material och utföranden samt målning i våtrum	2	10
Takbeläggning		
▪ betong eller tegel	20	2
▪ plåt	10	3
▪ annat material	5	8
Skorsten		
▪ stål eller plåt	5	8
▪ annat material	20	2

E.2.4 Övriga bestämmelser

Om marknadsvärdet har sjunkit

En byggnads marknadsvärde kan sjunka på grund av ålder och/eller slitage. Om marknadsvärdet omedelbart före skadan var lägre än 50 procent av marknadsvärdet för en ny motsvarande byggnad av samma standard gäller följande:

- skadan värderas till skillnaden mellan fastighetens marknadsvärde omedelbart före och omedelbart efter skadan.

Återställande i samband med renovering

Om renovering, underhålls- eller ombyggnadsarbete pågår eller planeras, värderas skadan till den merkostnad som uppstår för att åtgärda skadan i samband med det pågående eller planerade arbetet.

Återställandet hindras av lag eller myndighets föreskrift

Om återställandet på samma fastighet hindras på grund av lag eller genom myndighets föreskrift gäller följande:

- Återställningstiden förlängs till högst fem år.
- Du har rätt att uppföra eller anskaffa byggnad för samma ändamål på annan plats.

I dessa fall värderas skadan på samma sätt som enligt byggnaden återställs men

- högst till den faktiskt nedlagda kostnaden och
- lägst till det belopp den skulle värderas till enligt byggnaden återställs inte.

Dispens

Om återställande hindras eller fördröjas på grund av lag eller genom föreskrift från myndighet ska du, om vi begär det, på vår bekostnad begära dispens och överklaga myndighetens beslut.

E.3 Skada på tomtmark

E.3.1 Ersättningsalternativ

När tomtmark skadas finns följande ersättningsalternativ:

- Tomtmarken återställs.
- Annan tomtmark anskaffas.
- Tomtmarken återställs inte.

Tidsfristen två år enligt ersättningsalternativen börjar från den tidpunkt du fick kännedom om skadan.

Tomtmarken återställs

Vid återställande av tomtmark inom två år värderas skadan till vad det kostar att utan dröjsmål återställa tomten med rationella metoder och material. Skada på växtlighet värderas till kostnaden för unga plantor som normalt saluförs i handelsträdgårdar eller plantskolor i Sverige.

Annan tomtmark anskaffas

Om du inom två år anskaffar annan likvärdig tomtmark för samma ändamål, värderas skadan till anskaffningskostnaden minskat med den skadade tomtmarkens värde efter skadan.

Har den anskaffade tomtmarken högre värde på grund av ökad areal, förbättrat läge eller annan omständighet görs avdrag för detta.

Tomtmarken återställs inte

Om tomtmark inte återställs eller annan tomtmark inte anskaffas värderas skadan till skillnaden mellan den skadade tomtmarkens marknadsvärde omedelbart före och omedelbart efter skadan.

Begränsning

Vid beräkning av ersättning enligt avsnitt E.3 Skada på tomtmark, gör vi avdrag för ersättning som avser tomtmark och som lämnas genom ersättning för byggnad (fastighetens värdeminskning) på grund av beräkning av ersättning enligt avsnittet E.2.2 Byggnaden återställs inte.

E.4 Skada på löseegendom

E.4.1 Grundläggande bestämmelser

- Vid skada ska du kunna styrka att du äger det skadade eller förlorade föremålet. Du ska även kunna styrka vad det är värt och hur gammalt det är. Kostnader du haft för att styrka eller framställa krav ersätts inte.
- Värderingen av en skada görs med utgångspunkt från prisläget vid den tidpunkt när du tidigast kan bestämma ditt ersättningsanspråk, men senast två månader från skadedagen.
- Kan skadad egendom repareras värderas skadan till den reparationskostnad som är rimlig. Reparationskostnaden ersätts inte om den överstiger värdet på skadad egendom enligt värderingsreglerna.
- Värdering sker utan hänsyn till affektionsvärde, det vill säga utan hänsyn till dina personliga känslor för föremålet.

Var uppmärksam på reglerna om underförsäkring, se avsnittet M.6 Nedsättning av försäkringsersättning. Är du underförsäkrad riskerar du att inte få ersättning för hela värdet av din egendom vid en skada.

E.4.2 Underförsäkringsgaranti för löseegendom

Detta skydd har du om din fritidshusförsäkring gäller för löseegendom.

Försäkringen gäller om du under pågående försäkringsår skaffar egendom som medför att värdet av din sammanlagda egendom i bostaden överstiger försäkringsbeloppet. Du måste dock anmäla förändringen senast i samband med att din försäkring förnyas, det vill säga första huvudfallodagen efter att du skaffade egendomen. Gör du inte det riskerar du att inte få full ersättning vid skada.

E.4.3 Ersättningstabell

Egendom som var funktionsduglig före skadan värderas med utgångspunkt från vad det kostar att i allmän handel köpa motsvarande nytt föremål, det vill säga nypris. Du får ersättning med så många procent, räknat per påbörjad månad/år, som anges i tabellen nedan. Ersättningstabellen tillämpas inte om det skulle leda till oskäligt resultat. Egendomen värderas då enligt E.4.4 Övrig löseegendom.

E.4.4 Övrig löseegendom

Smycken

Du får ersättning med så många procent av nypriset på skadedagen, räknat per påbörjat år, som anges i tabellen nedan. Med nypris menar vi vad det kostar att köpa ett motsvarande nytt smycke i allmän handel. Om motsvarande smycke inte längre finns att köpa nytt i allmänna handel eller vi bedömer det som oskäligt att tillämpa tabellen, får du ersättning med vad det skulle kosta att köpa motsvarande begagnat smycke på begagnatmarknaden.

Ersättning i procent av nypriset på skadedagen

Föremål	0-5 år	5-10 år	10-20 år	20 år och mer
Smycken	100	90	80	50

Hushållsmaskiner

Hushållsmaskin som var funktionsduglig innan skadan värderas enligt tabellen nedan. Du får ersättning för återställandekostnaden (material och arbete) med så många procent, räknat per påbörjat år, som anges i tabellen.

Åldersavdraget begränsas till högst 80 procent på hushållsmaskin som före skadan var funktionsduglig utom för skada som ersätts enligt avsnittet F.2.7 Skada på hushållsmaskiner.

Övrig egendom

Egendomen värderas till vad det i den allmänna handeln, till exempel butiker, auktioner och internet, kostar att köpa likvärdig egendom i sådant skick den hade vid skadetillfället. Finns inte likvärdig egendom att köpa i begagnat skick värderas egendomen till vad den sannolikt skulle ha kostat om den funnits. Samlingar värderas i sin helhet.

Om värdet inte kan bestämmas enligt ovan utgår vi från kostnaden för ett nytt likvärdigt föremål och gör avdrag för värdeminskning på grund av ålder, slitage, omodernitet, minskad användbarhet och annan omständighet.

Eget arbete

Värdet av eget arbete lagrat på datamedia eller nedlagt på fotografier, film och dataprogram samt hemmagjorda föremål, modeller och liknande ersätts inte. Sådant egendom värderas till återanskaffningskostnaden för råmaterialet.

Ersättning i procent av nypriset på skadedagen

Föremål	0-1 år	1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	5-6 år	6-7 år	7-8 år	8-9 år	9-10 år	10-11 år	11-12 år
Hushållsmaskiner	100	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10	0

Ersättning i procent av nypriset på skadedagen									
Föremål	0-6 mån	6 mån-1 år	1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	5-6 år	6 år och mer	
Cyklar inklusive tillbehör	100	95	85	70	55	40	30	20	
Glasögon	100	95	85	65	50	30	20	20	
Skid- och golfutrustning samt barnvagn med tillbehör.	100	95	85	65	50	40	30	20	
Cd-skivor, dvd-skivor, dvd-filmer, dator- och tv-spel	50	50	40	30	20	20	20	20	
Mobiltelefoner och smarta telefoner	100	75	50	30	20	20	20	20	
Datorer och surfplattor	100	75	60	45	30	20	20	20	
Apparater för bild- och ljud-återgivning	100	80	70	50	30	20	20	20	
Kameror och gps	100	80	70	50	30	20	20	20	
Kläder och skor	100	80	70	50	30	20	20	20	
Handverktyg	100	90	70	60	50	40	30	20	
Motordrivna trädgårdsredskap	100	85	75	65	55	45	35	20	
Hygienartiklar	50	50	50	50	50	50	50	50	

F Egendomsskador

F.1 Stöldskador och skadegörelse

F.1.1 Stöld av och skadegörelse på byggnad eller tomtmark

Försäkringen gäller

- för stöld av byggnad eller tomtmark om stölden förövats av någon som inte haft tillåtelse att vistas på den försäkrade fastigheten
- när någon som inte har haft tillåtelse att vistas på den försäkrade fastigheten uppsåtligt har skadat
 - byggnad
 - tomtmark.

Särskilda aktsamhetskrav

De särskilda aktsamhetskraven i avsnittet *F.1.2 Stöld i bostad* gäller även för detta avsnitt.

Självrisk

Försäkringen gäller med grundsjälvrisk. Har vi avtalat om förhöjd självrisk gäller i stället denna.

F.1.2 Stöld och skadegörelse i bostad

Definition

Till bostad hör sådant utrymme som är sammanbyggt och har direkt dörrförbindelse med bostaden. Fristående garage, uthus och liknande samt källar-, vinds- och annat förrådsutrymme som inte har dörrförbindelse räknas däremot inte som bostad.

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för stöld av eller skadegörelse på löseegendom i bostad som begåtts av någon som olovligt tagit sig in. Har gärningsmannen blivit insläppt gäller försäkringen endast om han har använt tvång eller hot för att komma in.

Försäkringen gäller inte

Försäkringen gäller inte om stölden utförts av någon med en nyckel som han har haft tillåtelse att inneha.

Särskilda aktsamhetskrav

Dörrar	Alla ytterdörrar ska vara låsta. Altan-, terrass- och balkongdörrar ska vara låsta eller stängda och reglade inifrån.
Fönster	Alla fönster ska vara låsta eller stängda och reglade inifrån om inte någon är hemma och har tillsyn över bostaden.
Nyckel	Nyckel får inte lämnas kvar eller gömmas i närheten av bostaden.
Låsbyte	Har du anledning att misstänka att någon obehörigen innehar nyckel till bostaden måste du omedelbart byta lås.

Nedsättning

Har du inte följt aktsamhetskraven kan ersättningen sättas ned. Nedsättningens storlek påverkas bland annat av

- om det finns egendom till högt värde i bostaden
- om dyrbar egendom är placerad på ett för tjuven lättillgängligt sätt
- bostadens geografiska belägenhet – storstad, tätort, landsbygd.

Nedsättning då aktsamhetskrav inte följts

Om du har varit hemma och haft rimlig tillsyn över bostaden.	Ingen nedsättning.
Om du har varit hemma, men möjlighet till tillsyn har saknats. Exempel: Om du har sovit.	Eventuellt 25 % nedsättning.
Om du har lämnat bostaden för normal bortavaro. Exempel: Om du har gått till arbetet, skolan, vänner etc.	Vanligtvis 25 % nedsättning.
Om du har lämnat bostaden för längre tid eller om aktsamhetskravet allvarligt har åsidosatts. Exempel: Vid upprepad försummelse.	Högre nedsättning än ovan. Du kan då till och med bli utan ersättning.

Övriga bestämmelser för hur ersättningen kan sättas ned om aktsamhetskravet inte följts finns i avsnittet *M.6 Nedsättning av försäkringsersättning*.

Självrisk

Försäkringen gäller med grundsjälvrisk. Har vi avtalat om förhöjd självrisk gäller i stället denna.

F.1.3 Låsbyte

Försäkringen gäller för kostnad för låsbyte i din bostad på försäkringsstället om du förlorat nyckeln vid skada som kan ersättas enligt avsnittet *F Egendomsskador* eller enligt någon av de tilläggsförsäkringar som anges i ditt försäkringsbrev.

Begränsningar

Kostnaden för låsbyte ersätts endast

- om det är sannolikt att det går att spåra vart nyckeln går och
- det är sannolikt att den kan komma att användas.

Särskilda aktsamhetskrav

Har du anledning att misstänka att någon obehörigen innehar nyckel till bostaden måste du omedelbart byta lås.

Har du inte följt aktsamhetskraven kan ersättningen sättas ned, se avsnittet *M.6 Nedsättning av försäkringsersättning*.

Självrisk

Försäkringen gäller med grundsjälvrisk. Har vi avtalat om förhöjd självrisk gäller istället denna.

F.1.4 Stöld av och skadegörelse på egendom förvarad utanför bostad

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för stöld av eller skadegörelse på egendom som förvaras i utrymme utanför bostaden på fastigheten, om gärningsmannen brutit sig in med våld.

Begränsning

Stölbegärlig egendom ersätts endast när den förvaras i utrymme för bostadsändamål i byggnad på den försäkrade fastigheten. Högsta ersättningsbopp är 10 000 kronor.

Självrisk

Försäkringen gäller med grundsjälvrisk. Har vi avtalat om förhöjd självrisk gäller i stället denna.

F.1.6 Stöld av eller skadegörelse på cykel

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för stöld av eller skadegörelse på cykel.

Särskilda aktsamhetskrav

Cykeln ska vara låst med ett lås som är godkänt av oss eller som finns med i Svenska Stöldskyddsföreningens förteckning över certifierade cykellås.

Nedsättning

Har du inte följt aktsamhetskraven kan ersättningen sättas ned. Storleken på nedsättningen beror på omständigheterna i det enskilda fallet. Om cykeln har varit

- olåst blir du vanligtvis utan ersättning
- låst, men inte med godkänt lås, blir det vanligtvis nedsättning med 50 procent.

Övriga bestämmelser om hur ersättningen kan sättas ned finns i avsnittet *M.6 Nedsättning av försäkringsersättning*.

Särskild självrisk

Självriskan är 25 procent av skadebeloppet, men lägst grundsjälvriskan. Har vi avtalat om förhöjd självrisk gäller istället denna om den är högre. Den särskilda självriskan gäller inte vid stöld av cykel som förvarats i låst utrymme om gärningsmannen brutit sig in med våld.

F.2 Övriga egendomsskador

F.2.1 Brand och liknande

Försäkringen gäller för

- skada genom eld som kommit lös
- skada genom explosion
- skada genom blix
- plötslig skada av sot
- skada av frätande gas som bildats vid oavsiktlig upphettning av plast.

Försäkringen gäller inte för

- explosionsskada vid sprängningsarbete
- skada genom sot från levande ljus, marschaller och oljelampor
- skada som består i enbart glöd- eller svedskada.

Särskilda aktsamhetskrav

Du ska inte lämna eld och levande ljus utan tillsyn, detsamma gäller kokkärl på spisen för att förhindra exempelvis torrkokning. Du ska inte heller lämna aska efter eldning innan du säkerställt att den är släckt.

Har du inte följt aktsamhetskraven kan ersättningen sättas ned, se avsnittet *M.6 Nedsättning av försäkringsersättning*.

Självrisk

Försäkringen gäller med grundsjälvrisk. Har vi avtalat om förhöjd självrisk gäller i stället denna.

F.2.2 Läckage

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada av vätska eller ånga som oberäknat strömmat ut från:

1. Ledningssystem för vatten, värme eller avlopp (spillvatten).
2. Anordning ansluten till ovan angivna system, till exempel tvättställ, disk- eller tvättmaskin, värmepanna, oljetank, fast anslutet spabad och pool.
3. Invändigt stuprör som uppfyller de krav som ställs på avloppsledning (spillvattenledning).
4. Badrum, duschrum, tvättstuga eller annat våtutrymme inomhus anpassat för återkommande vattenbegjutning. Våtutrymmena ska vara utförda enligt de byggregler och i förekommande fall branschregler samt tillverkarens råd och anvisningar som gällde vid byggnads- eller installationstillfället.
Vid skada på grund av läckage från våtutrymmen som inte uppfyller ovan ställda krav, gäller försäkringen endast om läckaget
a) inte har samband med avvikelser (från ovan ställda krav) eller
b) kommer från våtutrymme som någon annan ansvarar för.
5. Kyl eller frys vid fel på dessa eller vid strömavbrott.
6. Vattensäng och akvarium.
7. Oljefylld radiator och brandsläckare.

Information om branschregler och Boverkets byggregler finns på vår webbplats.

Försäkringen gäller inte för

- Skada på ytskikt och tätskikt och dess anslutning till installationer eller övriga byggnadsdelar som läcker och har orsakat skada. Vid läckage genom ytskikt och tätskikt ser vi hela våtutrymmet (väggar och golv) som en enhet.
- Kostnader för allt arbete och allt material som hade behövts för att, dagen innan skadan upptäcktes, renovera det skadade våtutrymmet enligt gällande bygg- och branschregler, om det skadade utrymmet är äldre än 35 år.
- Skada på tak och byggnaden i övrigt orsakad av läckage från tak.
- Skada genom utströmning från dränerings- och dagvattensystem eller stuprör (annat än som sägs ovan).
- Skada genom att vatten vid regn, snösmältning eller högvatten kommit ut ur avloppsbrunn eller avloppsledning, se dock avsnittet *F.2.3 Översvämning*.
- Skada på den installation eller anordning som läckt, se dock avsnittet *F.2.7 Skada på installationer och hushållsmaskiner*.
- Kostnaden för den utströmmade vätskan.

Särskilda aktsamhetskrav

Frysrisk

Du ska vidta åtgärder så att vattenledningar och anslutna anordningar inte fryser sönder.

- Hålls huset uppvärmt, ska du låta innetemperaturen vara minst 15°C. Vid längre bortavaro ska du stänga av inkommande vatten, antifrysbehandla behållare där vatten finns och ha bostaden under regelbunden tillsyn.
- Om huset inte hålls uppvärmt ska du stänga av och tömma samtliga vattensystem, antifrysbehandla behållare där vatten finns kvar och ha bostaden under regelbunden tillsyn.

Installationer

Ledningssystem med tillhörande anslutningar ska vara utförda enligt vid tiden för uppförandet eller reparationen gällande byggregler och i förekommande fall branschregler.

Nedsättning

Har du inte följt aktsamhetskraven kan ersättningen sättas ned, se avsnittet *M.6 Nedsättning av försäkringsersättning*.

Särskild självrisk på byggnad

Vid skada orsakad av frysning är självrisk 10 procent av skadebeloppet, lägst 3 000 kronor och högst 10 000 kronor.

Vid skada av annan anledning än frysning är självrisk 3 000 kronor. Har vi avtalat om förhöjd självrisk gäller denna om den är högre.

F.2.3 Översvämning

Försäkringen gäller för

Skada på byggnad och löseegendom när

- vatten strömmar från markytan direkt in i byggnaden genom ventil, fönster eller dörröppning eller
- vatten tränger upp ur avloppsledning inomhus och detta beror på
 - skyfall (regn med en intensitet av minst 1 mm/minut eller 50 mm/dygn)
 - snösmältning
 - stigande sjö eller vattendrag.

Försäkringen gäller *inte* för

- skada på pool, spabad, båthus, sjöbod eller badhytt
- skada på egendom som förvaras i båthus, sjöbod eller badhytt.

Självrisk

Vid skada på löseegendom gäller grundsjälvrisk. Har vi avtalat om förhöjd självrisk gäller istället denna.

Särskild självrisk på byggnaden

Självrisk 10 procent av skadebeloppet, men lägst 3 000 kronor och högst 10 000 kronor vid skada på byggnad samt vid skada på uthus. Har vi avtalat om förhöjd självrisk gäller i stället denna om den är högre.

F.2.4 Dammbrott

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada till följd av dammbrott.

Försäkringen gäller *inte*

Försäkringen gäller inte för skada som direkt eller indirekt orsakas av dammbrott i kraftverksdamm eller regleringsdamm för elkraftproduktion.

Särskild självrisk

Självrisk 10 procent av skadebeloppet, men lägst 10 000 kronor.

Har vi avtalat om förhöjd självrisk gäller i stället denna om den är högre.

F.2.5 Storm, hagel och snötryck

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada på:

- Byggnad som
 - blåst sönder av storm (minst 21 meter per sekund)
 - orsakats av flaggstång eller träd som blåst omkull
 - orsakats av hagel.
- Löseegendom inomhus som är en oundviklig följd av att byggnaden där egendomen finns, skadats av storm, hagel eller av flaggstång eller träd som blåst omkull.
- Bostadshus och löseegendom i huset som orsakats av att yttertaket på bostadshus bryter samman och/eller dess bärande stomme knäcks av snötryck.

Försäkringen gäller *inte*

Försäkringen gäller inte för skada

- på pool, spabad, båthus, sjöbod eller badhytt
- på egendom som förvaras i båthus, sjöbod eller badhytt
- på revetering, puts och skorstensbeklädnad såvida inte skadan orsakats av föremål som blåst omkull eller ryckts loss av storm
- som består i eller har orsakats av att altantak, balkongtak eller liknande tak brutit samman och/eller dess bärande stomme knäcks av snötryck
- som orsakats av snötryck om taket inte har byggts enligt gällande byggnorm och för rådande snözon
- som beror på ingrepp i den bärande stommen, försummat underhåll eller angrepp av röta eller skadeinsekter.

Självrisk

Försäkringen gäller med grundsjälvrisk. Har vi avtalat om förhöjd självrisk gäller i stället denna.

F.2.6 Övriga naturskador

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada på byggnad, och tomtmark, orsakad av:

1. jordskalv (minst 4 enligt Richterskalan)
2. jordskred, jordras eller bergras
3. lavin
4. vulkanutbrott.

Skada genom sättning i mark eller grund ersätts endast om den är en direkt följd av händelse enligt 1-4 ovan.

Begränsning

Sprickor i byggnaden ersätts endast om de avsevärt minskar funktionsdugligheten.

Försäkringen gäller *inte*

Försäkringen gäller inte om jordskred, jordras, bergras eller lavin orsakats av:

- sprängnings-, schaktnings-, pålnings- eller spontningsarbete
- gruvsdrift eller uppläggning av jord eller stenmassor
- vatten- eller vågerosion.

Själurisk

Försäkringen gäller med grundsjälvrisk. Har vi avtalat om förhöjd självrisk gäller istället denna.

F.2.7 Skada på installationer och hushållsmaskiner

Definition

Med hushållsmaskin menar vi maskin för

- klädvård, disk eller städning
- förvaring eller tillagning av livsmedel
- lufttning, luftfuktning eller avfuktning.

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada på:

- Hushållsmaskin.
- Maskinell utrustning till pool eller brunn.
- Installation för vatten, värme, avlopp (spillvatten), ventilation, gas, elektricitet, larm eller bredband. Installationen ska tillhöra dig och vara avsedd för de byggnader som anges i försäkringsbrevet.

Försäkringen gäller *inte* för

- skada på installation inom huset, som är äldre än 15 år, om orsaken är korrosion eller annan åldersförändring
- skada på elvärmeslingor i golv i badrum, duschrut, tvättstuga eller annat våtutrymme inomhus som har golvbrunn
- skada orsakad av korrosion eller annan åldersförändring utanför eller utanpå huset
- skada på pool eller brunn
- skada på belysningsarmatur, dränerings-, infiltrations- och dagvattensystem, tak, takränna, stuprör, skorsten, murverk, kakelugn eller eldstadsinfodring
- skada som uppstår direkt eller indirekt genom sprängningsarbete, översvämning eller vatten som trängt in i huset, se dock avsnittet **F.2.3 Översvämning**
- kostnad för upptining eller rensning av ledning
- skada som inte inverkar på installationens eller hushållsmaskinens funktion utan enbart består i skönhetsfel.

Särskild självrisk vid frysning

Vid skada orsakad av frysning är självrisken 10 procent av skadebeloppet, lägst 3 000 kronor och högst 10 000 kronor.

Själurisk

Vid skada av annan anledning än frysning gäller grundsjälvrisk. Har vi avtalat om förhöjd självrisk gäller denna om den är högre.

F.2.8 Livsmedel i kyl och frys

Försäkringen gäller

För skada på livsmedel i kyl och frys som orsakats av temperaturförändring vid strömavbrott eller fel på kylan eller frysen.

Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp är 5 000 kronor per kyl/frysenshet.

Själurisk

Försäkringen gäller med grundsjälvrisk. Har vi avtalat om förhöjd självrisk gäller i stället denna.

F.2.9 Trafikskada

Försäkringen gäller för

- skada på byggnad vid trafikolycka med fordon som omfattas av trafikskadelagen
- skada orsakad av att flygplan eller annat luftfartyg störtar eller att delar från dessa faller ned.

Försäkringen gäller *inte* för

Försäkringen gäller inte för skada på byggnad till den del skadan är ersättningsbar genom trafikförsäkringen.

Själurisk

Försäkringen gäller med grundsjälvrisk. Har vi avtalat om förhöjd självrisk gäller i stället denna.

F.2.10 Skada på glasrutor

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller när rutor av glas eller plast i ytterväggar, yttertak och ytterdörrar i byggnaden gått sönder.

Försäkringen gäller *inte* för

- skada på isolerglas som endast består i att rutorna blivit otäta
- skada på glas i växthus
- skada som har uppstått genom byggnads- eller sprängningsarbete.

Själurisk

Försäkringen gäller med grundsjälvrisk. Har vi avtalat om förhöjd självrisk gäller i stället denna.

F.2.11 Skada orsakad av vilda djur

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada på byggnad och löseegendom orsakad av vilda djur som tagit sig in i bostadshuset.

Försäkringen gäller *inte* för

- skada orsakad av råttor, möss och andra smågnagare
- skada orsakad av andra insekter än bin och getingar.

Själurisk

Försäkringen gäller med grundsjälvrisk. Har vi avtalat om förhöjd självrisk gäller i stället denna.

F.2.12 Oljeskada på tomtmark

Definition

Med tomtmark avser vi – utöver den definition som anges under avsnittet *D.2.1 Definition* – även grundvatten, vattentäkt, vattendrag, sjö eller annat vattenområde.

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada på tomtmark orsakad av olja som oberoende strömmat ut ur den anslutna oljetank som är avsedd för uppvärmning av bostadshuset. Vid sådan skada gäller försäkringen även för förlusten av oljan.

*Försäkringen gäller **inte** för*

- skada på den tank varifrån utströmningen skett, se dock avsnittet *F.2.7 Skada på installationer och hushållsmaskiner*
- skada som är en följd av normalt och beräknat spill
- skada som kan ersättas genom avsnitten *F Egendomsskador* och *G Ansvarsförsäkring* eller enligt reglerna i trafikskadelagen.

Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp för oljeskada på tomtmark är – med ändring av vad som anges i avsnittet *D.2.2 Högsta ersättningsbelopp* – 700 000 kronor.

Själurisk

Försäkringen gäller med grundsjälurisk. Har vi avtalat om förhöjd själurisk gäller i stället denna.

F.3 Hus under uppförande, om- eller tillbyggnad

Försäkringen gäller

Byggnad

Försäkringen gäller för byggnad som anges i avsnitt *D.1 Byggnad* och som du avser att äga när den är färdigställd. Försäkringen gäller under den tid byggnaden är under uppförande, om- eller tillbyggnad.

På samma sätt som försäkringen gäller för byggnad gäller den också för material som är avsett att ingå i huset, arbetsbodar och verktyg.

Löseegendom

Om din försäkring omfattar löseegendom och löseegendom förvaras i annan bostad under byggnadstiden gäller försäkringen med högst försäkringsbeloppet, eller fullvärde om det anges på försäkringsbrevet, även på den adressen.

Egendomsskador

Försäkringen gäller för sådan skada som omfattas enligt avsnittet *F. Egendomsskador* eller någon av tilläggsförsäkringarna *K.1 Allrisk löseegendom* eller *K.8. Allrisk byggnad* om de anges i ditt försäkringsbrev.

Begränsningar

- Vid stöld av verktyg och material gäller försäkringen endast om egendomen förvarats i låst utrymme och gärningsmannen har brutit sig in med våld.
- Försäkringen gäller inte för skada enligt avsnitten *F.2.2 Läckage* eller *F.2.7 Skada på installationer* och hushållsmaskiner, innan rörsystemen har provats och godkänts.

*Försäkringen gäller **inte** för*

- stormskada på verktyg och material som finns utomhus
- skadegörelse på arbetsbodar, verktyg och material.

Ansvarsförsäkring

Avsnittet *G Ansvarsförsäkring* gäller också för dig som byggherre när du utför byggnadsarbete för egen räkning.

Värdeökningsgaranti för byggnad som är fullvärdeförsäkrad

Om du under pågående försäkringsår utför om- eller tillbyggnad som gör att värdet på din fastighet ökat påverkas inte ditt försäkringskydd omedelbart. Du måste dock anmäla förändringen senast i samband med att din försäkring förnyas, det vill säga första huvudförfallodagen efter att om- eller tillbyggnaden utförts. Gör du inte det riskerar du att inte få full ersättning vid skada, se avsnittet *M.6 Nedsättning av försäkringsersättning*.

Själurisk

Försäkringen gäller med grundsjälurisk. Har vi avtalat om förhöjd själurisk gäller i stället denna.

Särskild själurisk

För skada enligt avsnittet *F.2.5 Storm, hagel och snötryck*, är själurisken 4 000 kronor, om huset inte hunnit få hela och täta väggar och tak. Har vi avtalat om förhöjd själurisk gäller i stället denna om den är högre.

F.4 Obrukbar bostad

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för merutgifter under längst 18 månader och hyresbortfall under längst ett år från skadedagen, när den bostad som anges i försäkringsbrevet blir helt obrukbar till följd av sådan skada som omfattas av avsnittet *F Egendomsskador* eller någon av tilläggsförsäkringarna *K.8 Allrisk byggnad* och *L.4 Skada orsakad av hussvamp* om de anges i ditt försäkringsbrev.

Ersättning betalas för nödvändiga och skäliga merutgifter för logi och magasinering av försäkrat lösöre. Avdrag görs för inbesparade utgifter, till exempel uppvärmning och belysning.

Högsta ersättningsbelopp

För hyresbortfall får du ersättning med det belopp som du enligt lag är skyldig att minska hyran med, men högst 35 000 kronor.

Själurisk

Försäkringen gäller med grundsjälurisken för löseegendom. Har vi avtalat om förhöjd själurisk gäller i stället denna.

F.6 Skada på byggnad vid akut sjukdom eller olycksfall

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada på försäkrad byggnad som uppstår på grund av att dörr eller fönster måste forceras med våld, om du vid akut sjukdom eller olycksfall inte kan öppna för att släppa in läkare eller räddningstjänst.

Själurisk

Försäkringen gäller med grundsjälurisken för byggnaden. Har vi avtalat om förhöjd själurisk gäller i stället denna.

G Ansvarsförsäkring

G.1 Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för dig som ägare av den försäkrade fritidsfastigheten i egenskap av privatperson.

Försäkringen gäller när någon, som inte omfattas av samma försäkring som du, kräver att du ska betala skadestånd för en person- eller sakskada som

- kan omfattas av försäkringen och
- överstiger självriskens och
- som orsakats under försäkringstiden.

I försäkrat fritidshus ingår även ansvar för dig som byggherre enligt avsnitt F.3 *Hus under uppförande, om- eller tillbyggnad*.

Begränsning

När det gäller försäkrad lantbruksfastighet omfattar försäkringen endast dig som ägare till det bostadshus du bor i.

G.2 Försäkringen gäller inte

1. För något som har samband med din yrkes- eller tjänsteutövning, praktiktjänstgöring eller annan förvärvsverksamhet. Undantaget tillämpas inte vid uthyrning av byggnad på försäkrad fastighet.
2. Till den del du tagit på dig ansvar utöver gällande skadeståndsrätt.
3. För skada på egendom som du har hyrt, lånat, bearbetat, reparerat, förvarat eller transporterat.
4. För skada som du orsakat uppsåtligt eller som uppstått i samband med att du utfört uppsåtlig gärning som enligt svensk lag kan leda till fängelse. Undantaget tillämpas inte om skadan orsakats av barn under 12 år eller av någon med sådan psykisk störning som avses i 30 kap 6 § brottsbalken.
5. För skada på din bostadsrätt.

G.5 Dina åtgärder

Om du krävs på skadestånd ska du anmäla kravet till oss så snart som möjligt. Om du utan vår tillåtelse medger skadeståndsskyldighet, godkänner ersättningsbelopp eller betalar ersättning är detta inte bindande för oss.

Blir du stämd eller blir det rättegång ska du genast underrätta oss om det och följa våra anvisningar, annars blir domen inte bindande för oss.

G.6 Våra åtgärder

Om du krävs på ersättning för en skada som överstiger grundsjälvriskens och omfattas av försäkringen

- utreder vi om du är skadeståndsskyldig
- förhandlar vi med den som kräver skadestånd
- för vi din talan vid rättegång och svarar i så fall också för rättegångskostnaderna
- betalar vi det skadestånd som du är skyldig att betala.

G.7 Högsta ersättningsbelopp

Vid varje skadetillfälle betalar vi högst 5 000 000 kronor. Detta gäller även om

- flera av dem som försäkringen gäller för är skadeståndsskyldiga
- flera skador har uppkommit av samma orsak och vid samma tillfälle.

G.8 Självrisk

Försäkringen gäller med grundsjälvrisk.

H Rättsskyddsförsäkring

H.1 Allmänt

H.1.1 Försäkringen gäller

För att försäkringen ska gälla krävs att

- tvisten omfattas av försäkringen, se avsnittet H.2 *Tvist*
- du företräds av ett ombud i tvisten, se avsnittet H.3 *Ombud*.

Begränsning

- När det gäller tvist som har samband med lantbruksfastighet omfattar försäkringen rättsskydd bara för dig som ägare till det bostadshus du bor i.
- Har du bara din bostadsrätt försäkrad gäller försäkringen endast dig som bostadsrättshavare till den försäkrade bostaden, om inte rättsskydd ingår i annan försäkring.

H.1.3 Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för dig som ägare till den försäkrade fritidsfastigheten eller innehavare av den försäkrade bostadsrätten i egenskap av privatperson.

H.1.4 När du ska ha haft försäkring

- Rättsskydd kan beviljas om försäkringen gäller när tvisten uppkommer och har gällt under en sammanhängande tid av två år. Försäkringen behöver inte hela tiden ha funnits hos oss – om du tidigare har haft samma slags försäkring i annat bolag så får du tillgodoräkna dig den.
- Rättsskydd kan beviljas för tvist som uppkommer innan försäkringen varit gällande i två år om de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket inträffat sedan försäkringen trädde i kraft.
- Om din försäkring upphört på grund av att försäkringsbehovet upphört kan du ändå beviljas rättsskydd under förutsättning att försäkringen varit i kraft när de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket inträffade och det därefter inte gått längre tid än tio år.

H.1.5 Preskription

Preskriptionstiden börjar löpa från den tidpunkt du anlitar ombud, se även avsnittet M.8 *Preskription*.

H.1.6 Återkrav

I den mån ersättning lämnats genom försäkringen övertar vi din rätt att kräva ersättning från motparten.

H.2 Tvist

H.2.1 Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för:

- Tvist som kan prövas som tvistemål av tingsrätt, hovrätt eller Högsta domstolen.
- Tvist som kan prövas i mark- och miljödomstol och Mark- och miljööverdomstolen enligt vad som är föreskrivet om tvistemål i allmän domstol. När det gäller prövning enligt miljöbalken omfattas endast tvister enligt 21 kap 1 § p 6 miljöbalken.
- Överklagande av lantmäteriförrättning till mark- och miljödomstol och Mark- och miljööverdomstolen.

Försäkringen gäller alltså inte för brottmål och inte heller för mål eller ärenden som handläggs enligt lag om domstolsärenden.

Med tvist avses att anspråk helt eller delvis avvisas.

Begränsningar

- Om tvisten prövas eller handläggs av annan instans, myndighet eller i nämnd än ovan gäller inte försäkringen för den prövningen/handläggningen.
- I tvist om klander av bodelning, testamente, kränkning av laglott och andra arvstvister gäller försäkringen inte innan talan har väckts i domstol.

H.2.2 Försäkringen gäller *inte*

Försäkringen gäller inte för tvist:

1. Som vid rättslig prövning ska handläggas enligt 1 kap 3d § första stycket i rättegångsbalken, så kallat småmål, det vill säga tvister där värdet av vad som yrkas understiger ett halvt prisbasbelopp. Beloppsbegränsningen gäller även tvist utomlands även om motsvarande bestämmelse saknas. Detta undantag tillämpas inte vid tvist på grund av försäkringsavtalet.
2. Som ska handläggas enligt lagen om grupprättegång.
3. Som har något samband med din yrkes- eller tjänsteutövning, praktik-tjänstgöring eller annan förvärvsverksamhet. Undantaget tillämpas inte vid utyrning av byggnad på den försäkrade fastigheten.
4. Som gäller pantsättning, borgensåtagande eller liknande åtagande av dig till förmån för någon i dennes förvärvsverksamhet.
5. Som gäller ekonomiska åtgärder som för en privatperson är av ovanlig art eller omfattning.
6. Som gäller fordran eller anspråk som överlåtits på dig om det inte är uppenbart att överlåtelsen skett innan tvisten uppkom.
7. Som gäller skadestånd eller annat anspråk mot dig på grund att du misstänks eller åtalas för brott som kräver uppsåt för straffbarhet.
8. Om du inte har befogat intresse av att få din sak behandlad, till exempel om ditt anspråk är uppenbart ogrundat.
9. Som avser ersättningsanspråk mot dig som kan eller skulle kunna omfattas av ansvarsförsäkring.
10. Enligt plan- och bygglagen.

H.3 Ombud

H.3.1 Krav på ombud

För att försäkringen ska gälla måste du företrädas av ett ombud i tvisten. Ombudet ska vara lämpligt med hänsyn till de krav som svensk lag ställer på ett ombud och vara

1. advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå eller
2. annan person som uppfyller kravet på lämplighet.

Ombud, försäkrad och bolaget har rätt att, för sådant ombud som anges i punkt 2, begära rådgivande yttrande av lämpligheten enligt Svensk Försäkrings Prövningsförfarande beträffande Ombuds Lämplighet.

H.3.2 Prövning av arvode

Ombud enligt punkt 1 och vi har rätt att begära prövning i Ombudskostnadsnämnden rörande skäligheten av arvode och övriga kostnader. Ombudet och vi förbinder oss att godta utfallet av sådan prövning.

Ombud enligt punkt 2 har rätt att begära prövning i Nämnden för rättskyddsfrågor rörande skäligheten av ombudets arvode och övriga kostnader. Ombudet och vi förbinder oss att godta utfallet av sådan prövning.

H.3.3 Tvist utomlands

I tvist eller mål som handläggs utomlands måste ombudet även uppfylla motsvarande krav som det landets lag ställer på ombud.

H.4 Kostnader

H.4.1 Försäkringen gäller

Du kan få ersättning för följande kostnader om de är nödvändiga och skäliga och du inte kan få dem betalda av motparten:

- Ombuds arvode och omkostnader. Arvode lämnas för skälig tidsåtgång och högst enligt den timkostnadsnorm som regeringen fastställer vid ersättning till rättshjälpsbiträde enligt rättshjälpslagen.
- Kostnader för utredning före rättegång, förutsatt att utredningen beställts av ditt ombud.
- Kostnader för bevisning i rättegång och skiljemannaförfarande.
- Kostnader för medling enligt 42 kap 17 § i rättegångsbalken.
- Expeditionskostnader i domstol.
- Rättegångskostnader som du har ålagts att betala till motpart eller staten efter prövning av tvisten.
- Rättegångskostnader som du vid förlikning under rättegång åtagit dig att betala till motpart under förutsättning att det är uppenbart att domstolen skulle ha ålagt dig att betala rättegångskostnader med högre belopp om tvisten hade prövats.

Begränsningar

- Om domstol har prövat ombudsarvodet i ärendet betalar vi högst utdömt arvode.
- Ersättning lämnas inte om du i eller utom rättegång avstår från dina möjligheter att få ersättning av motparten.
- Ersättning lämnas inte om skadestånd till dig får anses innefatta även kompensation för dina ombudskostnader.

H.4.2 Försäkringen gäller *inte*

Försäkringen gäller inte för kostnader

- för eget arbete, förlorad inkomst, resor och uppehälle eller andra omkostnader för dig eller annan försäkrad
- för verkställighet av dom, beslut eller avtal
- för merkostnader som uppstår om du anlitar flera ombud eller byter ombud
- för ersättning till skiljemän
- i sådan tvist där prövningen av tvisten kan vänta till dess annat liknande mål har avgjorts (så kallat pilotmål).

H.5 Självrisk, högsta ersättningsbelopp och betalningsregler

H.5.1 Självrisk

Självrisk är 20 procent av kostnaderna, men lägst grundsjälvrisk eller den förhöjda självrisk.

H.5.2 Högsta ersättningsbelopp

Vi betalar vid varje tvist högst 340 000 kronor, varav högst 40 000 kronor för utrednings- och vittneskostnader. Endast en tvist anses föreligga om

- du och annan försäkrad står på samma sida
- flera tvister avser samma angelägenhet
- yrkandena stödjer sig på väsentligen samma händelser eller omständigheter
- flera tvister, med en eller flera motparter, uppstår som direkt eller indirekt följd av fastighetsöverlåtelse.

Således kan en tvist anses föreligga även om yrkandena inte stödjer sig på samma rättsliga grund.

Om rättsskydd beviljas enligt den sista punkten i H.1.4 När du ska ha haft försäkring, tillämpas i stället den självrisk och det högsta ersättningsbelopp som gäller för motsvarande fritidshusförsäkring hos oss vid tiden för tvistens uppkomst.

H.5.3 Betalningsregel

Ersättning betalas till ditt eget ombud för dina egna ersättningsbara kostnader när ärendet slutredovisats till den del ersättningen inte har betalats till motparten efter verkställighet av dom eller liknande. Om du blir eller kan bli ersättningsskyldig till flera, har vi rätt att fördela återstående försäkringsersättning.

H.5.4 Ersättning à conto

Ersättning à conto förutsätter särskild prövning. Vi åtar oss utbetalning högst en gång var sjätte månad.

H.6 Om vi inte är överens

Du har rätt att vid tvist om tolkning av försäkringsvillkor för rättskydds-försäkring begära prövning hos Nämnden för Rättskyddsfrågor. Ansökan om prövning i nämnden måste göras senast 12 månader från det att vi lämnat slutligt besked i ärendet.

K Tilläggsförsäkringar

Tilläggsförsäkringarna i det här avsnittet ingår i din försäkring om de särskilt anges i ditt försäkringsbrev. Villkorens avsnitt A, B, C, D, E, F, och M gäller även för respektive tilläggsförsäkring om inget annat framgår.

K.8 Allrisk byggnad

K.8.1 Plötslig och oförutsedd händelse

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada på försäkrad byggnad och tomtmark genom plötslig och oförutsedd händelse. Den händelse som utlöst skadan ska ha haft ett snabbt förlopp (plötsligt). Händelsen ska även ha inträffat oväntat och normalt inte gått att förutse och därigenom förhindra (oförutsett).

Begränsning

Skada på yttertak, altantak, skärmtak och liknande som orsakats av snötryck ersätts endast om taket byggts enligt gällande byggnorm och för rådande snözon.

*Försäkringen gäller **inte** för*

- skada som omfattas enligt avsnittet F *Egendomsskador*
- skada orsakad av djur
- skada på grund av läckage från badrum, duschrum, tvättstuga eller annat våtutrymme som inte uppfyller de bygg- och branschregler samt tillverkarens råd och anvisningar som gällde vid byggnads- eller installationstillfället
- skada orsakad av felaktig konstruktion, felaktigt utförande eller materialfel
- byggnadsdel som skadats genom långtidspåverkan såsom mögel, fukt, röta, svamp, rost eller liknande
- skada orsakad av slitage, förbrukning, bristande underhåll eller självförstörelse vare sig skadan visar sig successivt eller plötsligt
- skada på egendom vid felaktig bearbetning, reparation eller rengöring
- skada på brygga, båthus, sjöbod, badhytt eller liknande orsakad av vind, vågor eller andra naturkrafter
- skada på tak och byggnaden i övrigt orsakad av läckage från tak
- skada på eller genom byggnadens grund eller vägg orsakad av utifrån kommande vatten
- skada som inte inverkar på egendomens funktion utan enbart består i skönhetsfel
- skada på skorsten, murverk, kakelugn och elvärmeslingor
- sotskada från levande ljus, marschaller och oljelampor
- kostnad för upptining och rensning av ledning
- kostnad för utströmmande vätska
- skada på putsad fasad orsakad av frysning
- skada genom bedrägeri, egenmäktigt förfarande eller olovligt förfogande.

Särskilda aktsamhetskrav

Du ska vårda din egendom och inte utsätta den för betydande risk att skadas eller förloras. Hur högt aktsamhetskravet ställs beror bland annat på egendomens art och värde.

Har du inte följt aktsamhetskraven kan ersättningen sättas ned, se avsnittet *M.6 Nedsättning av försäkringsersättning*.

Högsta ersättningsbelopp

Försäkrad egendom	Belopp, kr
Bostadshus, sammanlagt	200 000
Annan byggnad, sammanlagt	50 000
Pool, sammanlagt	150 000
Tomtmark	50 000

K.8.2 Takläckage

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada på bostadsbyggnad som orsakats av att vatten oberäknat strömmar in genom yttertak.

Försäkringen gäller *inte*

- Skada på bostadsbyggnad där taket är äldre än 30 år.
- Skada på yttertak varigenom läckaget skett. Med yttertak avses hela takkonstruktionen ovanför takstolar.
- Skada som har samband med att byggnaden är under reparation, uppförande, om- eller tillbyggnad.
- Skada orsakad av felaktig konstruktion, felaktigt utförande eller materialfel.
- Skada på bärande tak- eller väggkonstruktion genom långtidspåverkan såsom mögel, fukt, röta, svamp, rost eller liknande.
- Om taket där vatten trängt in varit i sådant skick att det varit uppenbar risk för läckage.

Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp är 100 000 kronor.

K.8.3 Ytskikt och tätskikt

Försäkringen gäller för ytskikt och tätskikt vid en ersättningsbar läckageskada enligt avsnittet *F.2.2 Läckage*. En förutsättning är att arbetet med ytskikt och tätskikt har utförts av behörig entreprenör som lämnat kvalitetsdokument, utan avvikelser, från tiden för utförandet.

Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp är 200 000 kronor för våtutrymme i bostadsbyggnad och 50 000 kronor för våtutrymme i annan byggnad.

K.8.4 Minskat åldersavdrag

Försäkringen ersätter det åldersavdrag, se avsnitt *E.2.3 Åldersavdrag*, som överstiger 10 000 kronor om försäkrad byggnad drabbas av skada som ersätts enligt avsnitten

- F Egendomsskador
- K.8.1 Plötslig och oförutsedd händelse
- K.8.2 Takläckage
- K.8.3 Ytskikt och tätskikt.

Försäkringen gäller för byggnad som är fullvärdeförsäkrad.

För byggnadsdel som är avskriven till 100 procent får du ingen ersättning.

Försäkringen gäller *inte* för

Försäkringen gäller inte för åldersavdrag som kan ersättas från annan försäkring.

Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp är 90 000 kronor.

K.8.5 Självrisikförmån

För vissa skador gäller en särskild självrisik som är högre än grundsjälvrisk. Försäkringen minskar den särskilda självrisiken till grundsjälvrisk på byggnad. Har vi avtalat om förhöjd självrisik på byggnad gäller istället denna om den är högre.

Självrisikförmånen gäller vid följande skador:

- Läckage av annan anledning än frysning enligt avsnitt *F.2.2*.
- Översvämning enligt avsnitt *F.2.3*.

K.8.6 Självrisik

Försäkringen gäller med grundsjälvrisk för byggnad. Har vi avtalat om förhöjd självrisik gäller istället denna.

K.9 Bostadsrättsförsäkring

K.9.1 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för din bostadsrätt på den adress som anges som försäkringsställe för bostadsrätten i försäkringsbrevet.

K.9.2 Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för dig som bostadsrättshavare.

På samma sätt som försäkringen gäller för dig gäller den även för annan som tillsammans med dig är bostadsrättshavare.

K.9.3 Försäkrad egendom

Försäkringen omfattar

- egen bekostad fast inredning i bostadsrätten inklusive inglasad balkong eller altan
- tomtmark med växtlighet och staket som ingår i upplåtelsen av bostadsrätten
- uthus, uterum och garage – som du äger – på tomtmark som ingår i upplåtelsen av bostadsrätten
- egendom som tillhör bostadsrättsföreningen och som du är underhållsskyldig för enligt bostadsrättslagen eller din förenings stadgar.

K.9.4 Försäkringen gäller *inte*

Försäkringen gäller inte den del av skadan

- som kan ersättas genom fastighetens försäkring
- som fastighetsägaren ansvarar för enligt bostadsrättslagen eller din bostadsrättsförenings stadgar.

K.9.5 Vad försäkringen gäller för

K.9.5.1 Egendomsskador

Försäkringen gäller i tillämpliga delar för skada på försäkrad egendom enligt avsnittet K.9.3 Försäkrad egendom som kan ersättas enligt

F Egendomsskador:

- F.1.2 Stöld och skadegörelse i bostad
- F.2.1 Brand och liknande
- F.2.2 Läckage
- F.2.3 Översvämning
- F.2.4 Dammbrott
- F.2.5 Storm, hagel och snötryck
- F.2.6 Övriga naturskador
- F.2.7 Skada på installationer och hushållsmaskiner
- F.2.9 Trafikskada
- F.2.10 Skada på glasrutor
- F.2.11 Skada orsakad av vilda djur.

Högsta ersättningsbelopp

Försäkrad egendom	Belopp, kr
Bostadsrätten och egen bekostad fast inredning	se ditt försäkringsbesked
Uthus, uterum och garage	200 000
Tomtmark	50 000

K.9.5.2 Plötslig och oförutsedd händelse

Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada på försäkrad egendom genom plötslig och oförutsedd händelse. Den händelse som utlöst skadan ska ha haft ett snabbt förlopp (plötsligt). Händelsen ska även ha inträffat oväntat och normalt inte gått att förutse och därigenom förhindra (oförutsett).

Begränsning

Skada på yttertak, altantak, skärmtak och liknande orsakad av snötryck ersätts endast om taket byggts enligt gällande byggnorm och för rådande snözon.

Försäkringen gäller **inte** för

- skada som omfattas enligt avsnittet F Egendomsskador
- skada orsakad av djur
- skada på grund av läckage från badrum, duschrum, tvättstuga eller annat våtutrymme som inte uppfyller de bygg- och branschregler samt tillverkarens råd och anvisningar som gällde vid byggnads- eller installationstillfället
- skada orsakad av felaktig konstruktion, felaktigt utförande eller materialfel
- byggnadsdel som skadats genom långtidspåverkan såsom mögel, fukt, röta, svamp, rost eller liknande
- skada orsakad av slitage, förbrukning, bristande underhåll eller självförstörelse vare sig skadan visar sig successivt eller plötsligt
- skada på egendom vid felaktig bearbetning, reparation eller rengöring
- skada på brygga, båthus, sjöbod, badhytt eller liknande orsakad av vind, vågor eller andra naturkrafter
- skada på tak och byggnaden i övrigt orsakad av läckage från tak
- skada på eller genom byggnadens grund eller vägg orsakad av utifrån kommande vatten

- skada som inte inverkar på egendomens funktion utan enbart består i skönhetsfel
- skada på skorsten, murverk, kakelugn och elvärmeslingor
- sotskada från levande ljus, marschaller och oljelampor
- skada på putsad fasad orsakad av frysning
- kostnad för upptining och rensning av ledning
- kostnad för utströmmande vätska.
- skada genom bedrägeri, egenmäktigt förfarande eller olovligt förfogande.

Högsta ersättningsbelopp

Försäkrad egendom	Belopp, kr
Bostadsrätten och egen bekostad fast inredning	200 000
Uthus, uterum, garage och tomtmark	50 000

Särskilda aktsamhetskrav

Du ska värda din egendom och inte utsätta den för betydande risk att skadas eller förloras. Hur högt aktsamhetskravet ställs beror bland annat på egendomens art och värde.

Har du inte följt aktsamhetskraven kan ersättningen sättas ned, se avsnittet M.6 Nedsättning av försäkringsersättning.

K.9.5.3 Ytskikt och tätskikt

Försäkringen gäller ytskikt och tätskikt vid en ersättningsbar läckage-skada enligt avsnittet F.2.2 Läckage. En förutsättning är att arbetet med ytskikt och tätskikt har utförts av behörig entreprenör som lämnat kvalitetsdokument, utan avvikelser, från tiden för utförandet.

Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp är 200 000 kronor för våtutrymme i bostadsrätten.

K.9.5.4 Obrukbar bostad

Försäkringen gäller för hyresbortfall under längst ett år från skadedagen, när den bostadsrätt som anges i försäkringsbrevet blir helt obrukbar till följd av sådan egendomsskada som omfattas av avsnitten K.9.5.1 Egendomsskador och K.9.5.2 Plötslig och oförutsedd händelse.

Du får ersättning med det belopp som du enligt lag är skyldig att minska hyran med, men högst 35 000 kronor.

K.9.5.5 Skada på bostadsrätt vid akut sjukdom och olycksfall

Försäkringen gäller för skada på försäkrad bostadsrätt som uppstår på grund av att dörr eller fönster måste forceras med våld om du vid akut sjukdom eller olycksfall inte kan öppna för att släppa in läkare eller räddningstjänst.

K.9.5.6 Ansvarsförsäkring

Försäkringen gäller för dig som innehavare av den bostadsrätt som anges i försäkringsbrevet med de regler som är tillämpliga i avsnittet G Ansvarsförsäkring.

Försäkringen gäller inte för skada på din bostadsrätt.

K.9.5.7 Rättsskydd

Försäkringen gäller för dig som innehavare av den bostadsrätt som anges i försäkringsbrevet med de regler som är tillämpliga i avsnittet *H Rättsskydd*.

K.9.6 Värderings- och ersättningsregler

För värdering av skada på bostadsrätt och egen bekostad fast inredning, gäller avsnitt *E.2 Ersättningsregler* för skada på byggnad i tillämpliga delar. Vid ett och samma skadetillfälle är åldersavdraget 10 000 kronor.

K.9.7 Självrisk

Försäkringen gäller med grundsjälvrisk. Vid läckageskada gäller försäkringen med särskild självrisk på 3 000 kronor. Har vi avtalat om förhöjd självrisk gäller i stället denna om den är högre.

L Skadedjur med mera

L.1 Bostadsohyra

Avsnittet ingår endast om det särskilt anges i ditt försäkringsbrev.

L.1.1 Försäkringen gäller för

- Sanering inom bostadshuset mot levande insekter.
- Sanering av aktiva getingbon, levande myror, råttor och möss på och i direkt anslutning till bostadshuset.
- Sanering av lösöre inom bostadshuset med undantag för kläder, textilier och matvaror. Kostnaden ska inrymmas i försäkringsbeloppet och inte överstiga egendomens värde.

L.1.2 Försäkringen gäller *inte* för

- kostnader för byggtekniska åtgärder, till exempel upptagning av väggar och golv
- sanering av lokal som helt eller delvis används i näringsverksamhet
- direkta eller indirekta skador, till exempel möbler, textilier och matvaror
- rengöring och städning efter utförd sanering.

L.1.3 Vi förmedlar kontakt

Om du upptäcker ohyra i bostadshuset ska du kontakta oss eller av oss anlita saneringsföretag. Se ditt försäkringsbrev.

L.1.4 Självrisk

Försäkringen gäller utan självrisk.

L.2 Träskadeinsekter

Avsnittet ingår endast om det särskilt anges i ditt försäkringsbrev.

L.2.1 När försäkringen börjar gälla

Försäkringen börjar gälla sex månader efter avtalets begynnelse, om vi inte vid besiktning dessförinnan funnit att vi inte kan acceptera försäkringen.

Om byggnaden är högst tre år vid nyteckningstillfället och endast nytt virke använts vid uppförandet börjar försäkringen gälla redan vid avtalets början. Om byggnaden är byggd med begagnat virke gäller försäkringen först sedan vi särskilt har godkänt byggnaden.

L.2.2 Försäkringen gäller

Försäkringen gäller om byggnad som anges i försäkringsbrevet angrips av träskadeinsekter. Du får ersättning för nödvändig sanering och reparation.

Begränsning

Om skada inträffat innan försäkringen börjat gälla, får du ersättning för saneringskostnaden men inte för reparationskostnader.

L.2.3 Försäkringen gäller *inte*

Försäkringen gäller inte för reparationskostnad vid angrepp på rötskadat virke.

L.2.4 Besiktning

Vi har rätt att besiktiga byggnad som är försäkrad. Du måste då se till att vår personal får tillträde för besiktning.

L.2.5 Särskilt aktsamhetskrav

Vid uppförande av byggnad eller vid reparation, om- eller tillbyggnad får du inte använda virke som är eller kan misstänkas vara angripet av träskadeinsekter. När du upptäcker angrepp av träskadeinsekter måste du genast meddela oss.

Bestämmelser om hur ersättningen kan sättas ned om aktsamhetskraven inte är uppfyllda finns i avsnittet *M.6 Nedsättning av försäkringsersättning*.

L.2.6 Vid sanering

Du måste underlätta för sanerings- och reparationspersonal genom att flytta löseegendom som kan vara i vägen.

L.2.7 Självrisk

Försäkringen gäller utan självrisk.

L.3 Sent upptäckt dödsfall

Avsnittet ingår endast om det särskilt anges i ditt försäkringsbrev.

L.3.1 Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för kostnader för nödvändig insekts- och luktsanering samt för eventuella reparationsåtgärder till följd av att person avlider i bostaden och dödsfallet förblir oupptäckt en längre tid.

L.3.2 Självrisk

Försäkringen gäller utan självrisk.

L.4 Äkta hussvamp

Avsnittet ingår endast om det särskilt anges i ditt försäkringsbrev.

L.4.1 Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för nödvändig sanering och reparation vid skada orsakad av äkta hussvamp vid:

- Invändig skada på bostadshus
- Skada på löseegendom inomhus som är en följd av att bostadshuset skadats. Detta skydd har du om din försäkring gäller för löseegendom.

Med äkta hussvamp menas *Serpula lacrymans* samt dess vilda form *Serpula himantoides*, som kan fastställas vid typbestämning av fruktkropp och mycel.

Reparation innebär att vi byter ut eller förstärker virke vars bärförmåga riskeras genom angreppet.

L.4.2 När försäkringen gäller

Försäkringen börjar gälla från godkänd besiktning eller senast sex månader efter avtalets begynnelse.

L.4.3 Försäkringen gäller *inte*

- för angrepp som kan härledas till tiden innan försäkringen började gälla
- för angrepp på byggnadsdelar utomhus, till exempel balkonger, utomhustrappor, terrasser och uterum
- för angrepp på byggnad som är eller har varit ekonomibyggnad eller uthus
- för angrepp av andra rötsvampar och mögelsvampar än äkta hussvamp
- för reparation av byggnadsdel som endast drabbats av missfärgning eller annan rent estetisk skada.

Försäkringen gäller inte för begränsningar och undantag som framgår av besiktningsprotokollet.

L.4.4 Besiktning

Vi har rätt att besiktiga byggnad som kan eller ska försäkras eller är försäkrad. Du måste då se till att vår eller av oss anlitad personal får tillträde för besiktning.

L.4.5 Särskilda aktsamhetskrav

- Ny-, till- och ombyggnadsarbeten ska utföras enligt de byggregler och branschregler samt tillverkarens råd och anvisningar som gäller vid byggnads- eller installationstillfället. Du ska inte använda virke som är eller kan misstänkas vara angripet av hussvamp.
- När du misstänker angrepp av hussvamp, till exempel vid synliga tecken på angrepp såsom missfärgningar, svampåväxt (svamptrådar, fruktkropp), sporpulver eller golvsvikt måste du genast underrätta oss om detta.

Bestämmelser om hur ersättningen kan sättas ned om aktsamhetskraven inte är uppfyllda finns i avsnittet *M.6 Nedsättning av försäkringsersättning*.

L.4.6 Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp framgår av ditt försäkringsbrev. Ersättningen kan dock inte bli högre än bostadshusets marknadsvärde omedelbart före skadan.

L.4.7 Självrisk

Försäkringen gäller med grundsjälvrisk. Har vi avtalat om förhöjd självrisk gäller istället denna.

M Allmänna bestämmelser

För den här försäkringen gäller svensk lag. De viktigaste bestämmelserna för försäkringsavtalet finns i försäkringsavtalslagen.

All kommunikation sker på svenska.

M.1 Försäkringsavtalet

Försäkringen gäller under den tid som anges på försäkringsbrevet. Vi ansvarar endast för skada genom händelse som inträffar under försäkringstiden, om inte annat särskilt anges i försäkringsvillkoren. Har skada uppstått gradvis ansvarar vi endast för den del av skadan som uppstått under försäkringstiden.

Om du tecknar försäkring samma dag som den ska börja gälla, gäller den från och med det klockslag du tecknade den.

Om försäkringen ska tecknas genom att du betalar premien eller om försäkringen i annat fall är giltig endast under förutsättning att premien betalas före försäkringstiden, börjar försäkringen gälla först klockan 00.00 dagen efter den dag då premien betalades, dock tidigast på försäkringstidens första dag.

Om försäkringsavtalet enligt lag blir giltigt först efter att du skriftligen accepterat vårt erbjudande om försäkring börjar försäkringen gälla klockan 00.00 dagen efter din accept, om vi inte kommit överens om en annan tidpunkt.

Din försäkring förnyas automatiskt för ytterligare ett år om inte försäkringen sagts upp från din eller vår sida. Detta gäller om inte annat avtalats eller framgår av omständigheterna. Vill du inte att din försäkring ska förnyas kan du när som helst, oavsett orsak, säga upp försäkringen genom att meddela oss att du inte vill att din försäkring ska förnyas efter försäkringstidens slut.

Under försäkringstiden kan du säga upp din försäkring i vissa situationer, till exempel om försäkringsbehovet upphört eller om vi har ändrat villkoren för din försäkring. Vi kan säga upp försäkringen endast om det finns särskilda skäl.

M.2 Betalning

En nytecknad försäkring ska betalas inom 14 dagar från den dag då vi skickade krav på betalning till dig. Ändrar du din försäkring och ska betala en tilläggspremie ska även den betalas inom 14 dagar.

En förnyad försäkring ska betalas senast när den nya försäkringstiden börjar. Du har dock alltid en månad på dig att betala räknat från det att vi skickade ut krav på betalning.

Betalar du via autogiro gäller även bestämmelserna i autogiroavtalet. Om autogiroet upphör att gälla aviseras premie för obetald del av försäkringstiden. Betalas inte premien i tid har vi rätt att säga upp din försäkring enligt reglerna i detta försäkringsvillkor.

Betalar du inte i rätt tid har vi rätt att säga upp försäkringen. Försäkringen upphör 14 dagar efter att vi skickat en skriftlig uppsägning till dig. Om du betalar inom dessa 14 dagar fortsätter dock försäkringen att gälla. Om du betalar efter att försäkringen upphört, anses det som en begäran om ny försäkring på samma villkor från och med dagen efter dagen för betalning.

M.3 Värdestegringsgaranti

Vid penningvärdesförändring ändras vårt åtagande automatiskt. Försäkringsbeloppet för byggnad följer faktorprisindex för gruppbyggda småhus och för lösöre följer det konsumentprisindex. Justering av premien sker vid nästa förfallodag.

M.4 Vid risk för skada och då skada inträffat

När en skada inträffar eller hotar att omedelbart inträffa måste du försöka hindra eller begränsa skadan. Vi betalar rimlig kostnad som du haft för att hindra eller begränsa skada om du inte har rätt till ersättning från annat håll.

Efter att en skada inträffat ska du

- Anmäla skadan till oss så snart som möjligt.
- Polisanmäla stöld på den ort där skadan inträffat och medverka i polisutredningen genom att lämna alla uppgifter du har.
- Medverka till vår utredning av det inträffade och lämna fullständiga och riktiga upplysningar om vad som hänt och vad som skadats. Du får inte undanhålla något som kan ha betydelse för skaderegleringen.
- Lämna oss specificerat krav på ersättning samt ge oss de upplysningar och handlingar – till exempel inköpskvitton – som vi behöver för att reglera skadan.
- Informera oss om det finns någon annan försäkring som gäller för samma skada. Finns flera försäkringar har du inte rätt till högre ersättning än vad som sammanlagt svarar mot skadan.
- Behålla skadade föremål så att vi får möjlighet att göra besiktning. Du måste medverka till besiktning av såväl skadad som oskadad egendom.

Force majeure

Försäkringen gäller inte för förlust som kan uppstå om skadeutredning, reparationsåtgärd eller betalning av ersättning fördröjs på grund av

- krig, krigsliknande händelser, inbördeskrig, revolution eller uppror
- myndighetsåtgärd.

Dröjsmålsränta

Skulle det, trots att du gjort vad vi kräver av dig, dröja mer än en månad innan du får ersättning får du ränta på det belopp du är berättigad till. Räntan beräknas enligt räntelagen. Om vi måste vänta på polisutredning eller värdering får du ränta enligt Riksbankens referensränta.

Begränsning

Vi betalar inte ut räntebelopp som understiger 100 kronor.

Skaderegistrering

Vi äger rätt att i ett för försäkringsbranschen gemensamt skadeanmälningsregister (GSR) registrera anmälda skador i anledning av denna försäkring. Personuppgiftsansvarig för det gemensamma skadeanmälningsregistret är GSR AB. Dessutom kan bolaget komma att lämna uppgifter om stöldanmält och eftersökt gods till Larmtjänst AB för utredning av oklara försäkringsfall och eftersökning av stulen egendom. Personuppgiftsansvarig för Larmtjänst är Larmtjänst AB.

M.5 Undantag för krigsskador, atomskador, dammbrott och terrorism

Försäkringen gäller *inte*

- för skada som har samband med krig, krigsliknande händelser, inbördeskrig, revolution eller uppror
- för skada som direkt eller indirekt orsakats av atomkärnprocess
- för skada som direkt eller indirekt orsakats av dammbrott i kraftverksdamm eller regleringsdamm för elkraftproduktion, utöver vad som sägs i avsnittet *F.2.4 Dammbrott*
- för skada genom spridande av biologiska, kemiska eller nukleära substanser i samband med terrorism.

Definition av terrorism

Organiserade våldshandlingar riktade mot civilbefolkningen i syfte att skapa skräck och allvarligt destabilisera eller förstöra de grundläggande politiska, konstitutionella, ekonomiska eller sociala strukturerna i ett land.

M.6 Nedsättning av försäkringsersättning

I vissa fall kan din försäkringsersättning sättas ned, minskas, på grund av att du inte följt dina skyldigheter enligt villkor och lag. Om nedsättning blir aktuell görs en bedömning utifrån vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna i det aktuella fallet. I detta avsnitt räknas de situationer upp där nedsättning kan bli aktuell.

Felaktiga uppgifter om din försäkring

De uppgifter som ligger till grund för din försäkring framgår av ditt försäkringsbrev. Du måste kontrollera att dessa uppgifter är riktiga och kontakta oss om något inte stämmer eller om en uppgift som anges i försäkringsbrevet ändras. Om du inte gör detta kan ersättningen sättas ned.

Om ditt försäkringsbelopp ska motsvara värdet av försäkrad egendom (helvärde), är det viktigt att du kontrollerar försäkringsbeloppet så att det stämmer med värdet på din egendom i bostaden. Om försäkringsbeloppet är för lågt riskerar du att vara underförsäkrad vilket innebär att du inte får ut hela värdet av din egendom vid en skada.

Vid skada

Har du inte följt anvisningarna enligt avsnittet *M.4 Vid risk för skada och då skada inträffat*, kan ersättningen sättas ned.

Har du lämnat oriktiga uppgifter eller undanhållit uppgifter som har betydelse för din rätt till ersättning och detta skett uppsåtligt eller genom grov vårdslöshet, kan ersättningen sättas ned.

Åsidosättande av aktsamhetskrav

Har du inte följt de aktsamhetskrav som anges i villkoren kan ersättningen från försäkringen sättas ned.

Framkallande av försäkringsfallet

Har du framkallat försäkringsfallet eller förvärrat följderna av ett försäkringsfall genom uppsåt får du ingen ersättning.

Har du framkallat försäkringsfallet genom grov vårdslöshet kan ersättningen utebli eller sättas ned.

Psykisk störning eller barn

Har barn under tolv år eller person som lider av sådan psykisk störning som avses i 30 kap 6 § brottsbalken, inte följt aktsamhetskrav eller orsakat en skada med uppsåt eller grov vårdslöshet, gör vi ingen nedsättning.

Identifikation

I vissa nedsättningssituationer jämför vi ditt handlande med handlande av den som med ditt samtycke har tillsyn över den försäkrade egendomen, och din make, sambo och annan familjemedlem, när den försäkrade egendomen utgör bostad eller bohag i en sådan bostad.

Identifikation tillämpas i följande situationer:

- reglerna vid skada om att du måste försöka hindra eller begränsa en skada som inträffar eller hotar att omedelbart inträffa
- åsidosättande av aktsamhetskrav
- framkallande av försäkringsfallet genom grov vårdslöshet eller uppsåt.

Reglerna om identifikation tillämpas inte om det finns synnerliga skäl mot detta.

M.7 Återkrav

I samma utsträckning som vi har betalt ersättning för skada, övertar vi rätten att kräva ersättning av den som är ansvarig för skadan.

Du får inte träffa överenskommelse med den som är ansvarig för skadan, som innebär att du helt eller delvis avstår från din rätt till ersättning från denne.

M.8 Preskription

Du förlorar din rätt till försäkringsersättning eller annat skydd om du inte väcker talan mot oss inom tio år från den tidpunkt då din rätt till ersättning eller skydd ur försäkringen uppkom.

Om du anmält skadan till oss inom den tid som angetts här ovan, har du alltid sex månader på dig att väcka talan mot oss, sedan vi lämnat slutligt besked i ersättningsfrågan.

Med väcka talan menas att ansöka om stämning i domstol.

M.9 Dubbelförsäkring

Om försäkrat intresse även omfattas av annan försäkring och det i den andra försäkringen finns förbehåll vid dubbelförsäkring gäller samma förbehåll i denna försäkring.

M.10 Leverantörsansvar

För skada som omfattas av denna försäkring och som leverantör eller annan ansvarar för, enligt lag, garanti eller liknande åtagande, får du ersättning bara om du kan visa att den som har ansvaret inte kan fullgöra detta.

M. 11 Behandling av personuppgifter

Lysviks Försäkringsbolag behandlar personuppgifter i enlighet med vad som anges i informationen "Behandling av personuppgifter" som du hittar på vår webbplats www.lysviksforsakringsbolag.se. Om du vill kan du få informationen skickad till dig, kontakta oss.

M.12 Sanktionsbestämmelse

Vi är inte skyldiga att lämna försäkringsskydd, betala ersättning för en skada eller tillhandahålla en tjänst eller förmån om det skulle innebära att vi därigenom blir föremål för någon sanktion eller bryter mot ett förbud eller en begränsning som följer av ett beslut från FN, EU, Storbritannien, Nordirland eller USA om ekonomiska, handels- eller finansiella sanktioner.

M.13 Rådgivning

Konsumenternas försäkringsbyrå lämnar allmänna upplysningar i frågor som rör försäkring.

Konsumenternas Försäkringsbyrå

Tel: 0200-22 58 00

konsumenternas.se

Du kan också vända dig till den kommunala konsumentvägledningen för information och råd om försäkringar.

M.14 Om vi inte kommer överens

Om du inte är nöjd med ett beslut eller hanteringen av ett ärende är vi naturligtvis beredda att ompröva ärendet. Kontakta i första hand den handläggare som haft ansvar för ditt ärende eller vår klagomålsansvariga/kundombudsman.

Till Allmänna reklamationsnämnden kan du vända dig med tviste-frågor som inte är av medicinsk karaktär.

Allmänna reklamationsnämnden

Tel: 08-508 860 00

arn.se

När det gäller medicinska frågor kan Personförsäkringsnämnden lämna yttrande.

Personförsäkringsnämnden

Tel: 08-522 787 20

forsakringsnamnder.se

När det gäller rättsskyddsfrågor kan du få ditt ärende prövat i Ombudskostnadsnämnden eller Nämnden för rättsskyddsfrågor.

Ombudskostnadsnämnden och Nämnden

för Rättsskyddsfrågor

Tel: 08-522 787 20

forsakringsnamnder.se

Du kan även vända dig till allmän domstol för att få ditt ärende prövat.

Dina ombudskostnader kan oftast ersättas genom rättsskyddet i din hemförsäkring. Du betalar då enbart självrisken.

N Särskilda villkor

De villkor som finns här nedan gäller för din försäkring bara om de särskilt anges i ditt försäkringsbrev.

Definition av godkänd låsenhet

Med godkänd låsenhet menas certifierade produkter enligt SS 3522 eller SSF 3522, lägst klass 3. I godkänd låsenhet ingår

- låshus, cylinderlås eller tillhållarlås
- cylinder
- slutbleck
- förstärkningsbehör.

Definition av godkänt inbrottslarm

Ett godkänt inbrottslarm ska vara certifierat lägst Larmklass 1 eller R. Inbrottslarmet ska vara installerat av certifierad anläggarfirma och vara vidarekopplat till certifierad larmcentral.

Nedsättning

Har du inte följt aktsamhetskraven kan ersättningen sättas ned. Bestämmelser om hur ersättningen kan sättas ned om aktsamhetskraven inte är uppfyllda finns i avsnittet *M.6 Nedsättning av försäkringsersättning*.

N.1 Låskrav dörrar

Aktsamhetskrav

För att din ersättning inte ska minskas eller utebli måste följande aktsamhetskrav vara uppfyllda:

- Nycklar ska förvaras på betryggande sätt och får inte lämnas kvar i låsen.
- Alla ytterdörrar till bostaden ska vara låsta med godkänd låsenhet. Utåtgående dörrar ska vara försedda med bakkantsbeslag – alternativt vara stiftade – vid varje gångjärn.
- Balkong- och terrassdörrar som är belägna lägre än fyra meter över markplan eller annat ståplan ska vara låsta med godkänd låsenhet eller med låsbart säkerhetsspanjolett.
- Ytterdörrar samt balkong- och terrassdörrar som är pardörrar ska upptill och nedtill vara säkrade med hävarmsregel av metall eller annan godkänd låsanordning.

N.2 Låskrav dörrar och fönster

Aktsamhetskrav

För att din ersättning inte ska minskas eller utebli måste följande aktsamhetskrav vara uppfyllda då du eller någon annan som har att se till bostaden inte vistas i den:

- Nycklar ska förvaras på betryggande sätt och nycklar får inte lämnas kvar i låsen.
- Alla ytterdörrar till bostaden ska vara låsta med godkänd låsenhet. Utåtgående dörrar ska vara försedda med bakkantsbeslag – alternativt vara stiftade – vid varje gångjärn.
- Balkong- och terrassdörrar som är belägna lägre än fyra meter över markplan eller annat ståplan ska vara låsta med godkänd låsenhet eller med låsbart säkerhetsspanjolett.
- Ytterdörrar samt balkong- och terrassdörrar som är pardörrar ska upptill och nedtill vara säkrade med hävarmskantregel av metall eller annan godkänd låsanordning.
- Öppningsbara fönster, belägna lägre än fyra meter över markplan eller annat ståplan, ska vara låsta certifierat fönsterlås.

N.3 Låskrav dörrar och larmkrav

Aktsamhetskrav

För att din ersättning inte ska sättas ned eller utebli måste följande aktsamhetskrav vara uppfyllda då du eller någon annan som har att se till bostaden inte vistas i den:

- Nycklar ska förvaras på betryggande sätt och nycklar får inte lämnas kvar i låsen.
- Alla ytterdörrar till bostaden ska vara låsta med godkänd låsenhet. Utåtgående dörrar ska vara försedda med bakkantsbeslag – alternativt vara stiftade – vid varje gångjärn.
- Balkong- och terrassdörrar som är belägna lägre än fyra meter över markplan eller annat ståplan ska vara låsta med godkänd låsenhet eller med låsbart säkerhetsspanjolett.
- Ytterdörrar samt balkong- och terrassdörrar som är pardörrar ska upptill och nedtill vara säkrade med hävarmsregel av metall eller annan godkänd låsanordning.
- Bostaden ska vara försedd med godkänt inbrottslarm anslutet till larmcentral.
- Larmanläggningen ska vara tillkopplad och fungera då ingen är hemma.
- Anläggningen ska vara installerad och underhållas av certifierad anläggarfirma. Förändringar eller utvidgningar av anläggningen ska också utföras av sådan anläggarfirma.
- Bostaden ska ha tydliga skyltar som anger att bostaden är inbrottslarmad.

Ordlista

Aktsamhetskrav

Aktsamhetskrav är regler som beskriver hur du ska ta hand om din egendom. Det kan till exempel vara att låsa dörrar eller fönster till villan/lägenheten. Om du inte följer reglerna riskerar du att inte få full ersättning för din skada eller förlust.

Bedrägeri

Bedrägeri är ett brott, där någon lurar någon annan till handling *eller* till att underlåta något, som medför egen vinning för den som lurar *och* skada för den som blivit lurad.

Bostad

Med bostad menar vi lägenheter i flerfamiljhus och villa. Till bostad hör sådant utrymme som är sammanbyggt och har direkt dörrförbindelse med bostaden. Fristående garage, uthus och liknande samt källare, vinds- och annat förrådsutrymme som inte har dörrförbindelse, räknas däremot inte som bostad.

Byggnad

Med byggnad menar vi de hus som anges i försäkringsbrevet och det som enligt lag är tillbehör till dessa. Dessutom ersätter vi som byggnad ledningar och installationer som du äger och som är avsedda för de hus som anges i försäkringsbrevet. Se vidare i avsnitt *D.1.1 Definition*.

Byggnadsdel

Med byggnadsdel menar vi sådana installationer och fast monterad inredning etcetera som är uppräknade i avsnittet *E.2.3 Tabell för åldersavdrag*.

Dödsbo

Ett dödsbo är en avlidens tillgångar och skulder.

Egenmäktigt förfarande

Egenmäktigt förfarande är ett brott där gärningsmannen olovligt tar eller använder något men inte har för avsikt att behålla föremålet. En sådan handling är exempelvis att utan lov använda någons cykel för att ta sig till en annan plats och där lämna den.

Ersättning a conto

Skadeersättning som betalas ut av försäkringsbolaget i avvaktan på reglering av den slutliga ersättningen.

Fullvärde

Fullvärdeförsäkring innebär att det inte finns något försäkringsbelopp som utgör gränsen för ersättning.

Förmånsrätt

Att ha förmånsrätt innebär att du har företrädesrätt framför andra vid en utmätning eller en konkurs.

Första risk

Första risk innebär att egendomen är försäkrad till ett visst belopp och är det högsta som kan betalas.

Försäkrad

Försäkrad är den person som försäkringen gäller för och vars intresse, exempelvis bostaden, är försäkrat.

Försäkringsbelopp

Med försäkringsbelopp menar vi den maximala ersättning som kan betalas ut från försäkringen vid skada.

Försäkringsbrev

Försäkringsbrev är den handling du får från oss. Den innehåller detaljerad information om vad som gäller för just din försäkring och är ett avtal mellan dig och Lysviks Försäkringsbolag.

Försäkringsgivare

Försäkringsgivare är det bolag som ingått avtal med dig som försäkringstagare. Av ditt försäkringsbrev framgår vilket försäkringsbolag som är din försäkringsgivare.

Försäkringstagare

Försäkringstagare är den som har avtal om försäkring med Lysviks Försäkringsbolag.

Försäkringsställe

Försäkringsställe är den adress, normalt din bostad, där försäkringen gäller.

Helvärde

Helvärdeförsäkring innebär att ersättningen för skador begränsas till högst det belopp som anges i försäkringsbrevet.

Hemort

Med hemort menar vi den ort där du har din bostad som anges som försäkringsställe i försäkringsbrevet.

Hushållsmaskin

Hushållsmaskin är maskin för klädvård, städning, disk, tillagning och förvaring av livsmedel, luftrening, luftfuktning och avfuktning.

Inneboende

Med inneboende menar vi person som är bosatt på försäkringsstället och som inte har gemensamt hushåll med dig.

Installation

Med installation menar vi system och anordningar för vatten, värme, avlopp, ventilation, gas eller elektricitet och som är avsedd för det eller de hus som anges i försäkringsbrevet. Som installation räknas även maskinell utrustning till brunn för vatten.

Lös egendom och lösöre

Lös egendom är enligt jordbalken allt som inte är fast egendom. Med lösöre avser vi alla lösa saker i ditt hem som är avsedda för privat bruk och som du äger, hyr eller lånar, till exempel möbler, hemelektronik, kläder, böcker och andra personliga tillhörigheter.

Marknadsvärde

Marknadsvärdet är det pris som mest sannolikt kan erhållas vid försäljning av ett föremål på den allmänna marknaden.

Norden

Norden är länderna Norge, Finland, Danmark, Island, Grönland och Färöarna.

Olovligt förfogande

Med olovligt förfogande menar vi att någon innehar (lånar utan lov) annans egendom, till exempel säljer egendomen utan lov eller på annat sätt förfogar över egendomen så att ägaren går miste om sina rättigheter.

Pengar

Pengar är ett allmänt accepterat betalningsmedel. Pengar är ofta synonymt med mynt och sedlar men även elektroniska betalningsmedel avses.

Preskription

Preskription innebär att du kan förlora din möjlighet till ersättning från försäkringen om du inte framställer ditt krav inom en viss tid.

Prisbasbelopp

Prisbasbeloppet är ett belopp som grundar sig på prisutvecklingen i samhället och som bestäms av regeringen varje år. Det används bland annat för beräkning av vissa försäkringsbelopp.

Självrisk

Självrisk är den del av skadekostnaden som du enligt försäkringsvillkoren själv får stå för.

Skadebelopp

Skadebelopp är det belopp till vilket vi har värderat skadan.

Tomtmark

Med tomtmark avser vi markområdet i direkt anslutning till försäkrad bostadsbyggnad. Till tomtmark hör även föremål som är fast monterade på marken, till exempel växtlighet, mur, plattläggning, brygga, belysning. För jordbruksfastighet är tomtmark det område som enligt fastighetstaxeringen är avsatt som tomtmark kring bostadsbyggnaden.

Tvist

Med tvist avses ett krav som helt eller delvis avvisats och som kan prövas i allmän domstol.

Värdehandling

En värdehandling är en handling som har ett ekonomiskt värde, till exempel frimärken, kontokort, checkar, skuldebrev, biljetter och kuponger.